

Kúria

végzés

Az ügy száma: Bfv.II.1090/2018/6.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: . Molnár Gábor Miklós a tanács elnöke, Dr. Feleky István előadó bíró, Dr. Krecsik Eldoróda bíró
Az eljárás helye:
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2019. február 27.
Az ügy tárgya: költségvetési csalás büntette
Terhelt(ek): ... és társai
Első fok: Nyíregyházi Járásbíróság 18.B.447/2015/122. ítélet, 2016. február 26. tárgyalás
Másodfok: Nyíregyházi Törvényszék 1.Bf.774/2016/28. ítélet, 2017. április 13. nyilvános ülés
Harmadfok: -
Az indítvány előterjesztője: ... II. rendű, ... V. rendű, ... VI. rendű és ... VII. rendű terhelt, ... X. rendű terhelt és védője, ... XI. rendű terhelt védője, ... XII. rendű terhelt és ... XIII. rendű terhelt és védője
Az indítvány iránya: hatályon kívül helyezés

Rendelkező rész

A Kúria a költségvetési csalás büntette miatt ... és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben a ... II. rendű, ... V. rendű, ... VI. rendű és ... VII. rendű terhelt, ... X. rendű terhelt és védője, ... XI. rendű terhelt védője, védője útján ... XII. rendű terhelt és ... XIII. rendű terhelt és védője által benyújtott felülvizsgálati indítványokat elbírálv a Nyíregyházi Járásbíróság 18.B.447/2015/122. számú ítéletét és a Nyíregyházi Törvényszék mint másodfokú bíróság 1.Bf.774/2016/28. számú ítéletét ... II. rendű, ... V. rendű, ... VI. rendű, ... VII. rendű, ... X. rendű, ... XI. rendű, ... XII. rendű és ... XIII. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

- [1] I. 1. A Nyíregyházi Járásbíróság a megelőző napokon tartott tárgyalás alapján meghozott és a 2016. február 26. napján tartott tárgyaláson kihirdetett 18.B.447/2015/122. számú ítéletével:
- [2] ... II. rendű terheltet bűnösnek mondta ki társtettesként, bűnszervezetben elkövetett, jelentős vagyoni hátrányt okozó költségvetési csalás bűntettében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (korábbi Btk.) 310. § (1) bekezdés, (4) bekezdés b) pont]. Ezért őt 4 év fegyházbüntetésre és 4 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy feltételes szabadságra nem bocsátható. Rendelkezett továbbá az előzetes fogvatartás beszámításáról.
- [3] ... V. rendű terheltet bűnösnek mondta ki bűnszervezetben elkövetett, jelentős vagyoni hátrányt okozó költségvetési csalás bűntettében [korábbi Btk. 310. § (1) bekezdés, (4) bekezdés b) pont]. Ezért őt 4 év fegyházbüntetésre és 4 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy feltételes szabadságra nem bocsátható. Rendelkezett továbbá az előzetes fogvatartás beszámításáról.
- [4] ... VI. rendű terheltet bűnösnek mondta ki bűnszervezetben elkövetett, jelentős vagyoni hátrányt okozó költségvetési csalás bűntettében [korábbi Btk. 310. § (1) bekezdés, (4) bekezdés b) pont]. Ezért őt 3 év 6 hónap fegyházbüntetésre és 4 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy feltételes szabadságra nem bocsátható. Rendelkezett továbbá az előzetes fogvatartás és a házi őrizet beszámításáról.
- [5] ... VII. rendű terheltet bűnösnek mondta ki bűnszervezetben elkövetett, jelentős vagyoni hátrányt okozó költségvetési csalás bűntettében [korábbi Btk. 310. § (1) bekezdés, (4) bekezdés b) pont]. Ezért őt 3 év 6 hónap fegyházbüntetésre és 4 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy feltételes szabadságra nem bocsátható. Rendelkezett továbbá az előzetes fogvatartás beszámításáról.
- [6] ... X. rendű terheltet bűnösnek mondta ki társtettesként, bűnszervezetben elkövetett, jelentős vagyoni hátrányt okozó költségvetési csalás bűntettében [korábbi Btk. 310. § (1) bekezdés, (4) bekezdés b) pont]. Ezért őt 3 év 10 hónap fegyházbüntetésre és 4 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy feltételes szabadságra nem bocsátható. Rendelkezett továbbá az előzetes fogvatartás és a házi őrizet beszámításáról.
- [7] ... XI. rendű terheltet bűnösnek mondta ki bűnsegédként, bűnszervezetben elkövetett, jelentős vagyoni hátrányt okozó költségvetési csalás bűntettében [korábbi Btk. 310. § (1) bekezdés, (4) bekezdés b) pont]. Ezért őt 2 év fegyházbüntetésre és 2 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy feltételes szabadságra

nem bocsátható.

- [8] ... XII. rendű terheltet bűnösnek mondta ki bűnsegédként, bűnszervezetben elkövetett, jelentős vagyoni hátrányt okozó költségvetési csalás büntettségében [korábbi Btk. 310. § (1) bekezdés, (4) bekezdés b) pont]. Ezért őt 2 év fegyházbüntetésre és 2 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy feltételes szabadságra nem bocsátható.
- [9] ... XIII. rendű terheltet bűnösnek mondta ki bűnsegédként, bűnszervezetben elkövetett, jelentős vagyoni hátrányt okozó költségvetési csalás büntettségében [korábbi Btk. 310. § (1) bekezdés, (4) bekezdés b) pont]. Ezért őt 2 év fegyházbüntetésre és 2 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy feltételes szabadságra nem bocsátható.
- [10] Az elsőfokú bíróság rendelkezett még a lefoglalt bűnjelekről és a bűnügyi költségről.
- [11] A kétirányú fellebbezések alapján másodfokon eljáró Nyíregyházi Törvényszék a 2017. április 13. napján tartott nyilvános ülésen meghozott és kihirdetett 1.Bf.774/2016/28. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet a II. rendű, V. rendű, VI. rendű, VII. rendű, X-XIII. rendű terhelt tekintetében megváltoztatta:
- [12] A II. rendű terhelt cselekményét társtettesként elkövetett gazdasági bűntettnek [korábbi Btk. 326. § (1) bekezdés I. fordulat, (5) bekezdés a) pont] minősítette. Megállapította, hogy azt bűnszervezetben követte el és többszörös visszaeső. A fegyházbüntetést 5 év 6 hónapra és a közügyektől eltiltást 6 évre súlyosította.
- [13] Az V. rendű terhelt cselekményét társtettesként elkövetett gazdasági bűntettnek [korábbi Btk. 326. § (1) bekezdés I. fordulat, (5) bekezdés a) pont] minősítette. Megállapította, hogy azt bűnszervezetben követte el és visszaeső. A fegyházbüntetést 4 év 8 hónapra és a közügyektől eltiltást 5 évre súlyosította.
- [14] A VI. rendű terhelt cselekményét társtettesként elkövetett gazdasági bűntettnek [korábbi Btk. 326. § (1) bekezdés I. fordulat, (5) bekezdés a) pont] minősítette és megállapította, hogy azt bűnszervezetben követte el.
- [15] A VII. rendű terhelt cselekményét bűnsegédként elkövetett gazdasági bűntettnek [korábbi Btk. 326. § (1) bekezdés I. fordulat, (5) bekezdés a) pont] minősítette és megállapította, hogy azt bűnszervezetben követte el. A fegyházbüntetést 2 év 6 hónapra és a közügyektől eltiltást 3 évre enyhítette, valamint korrigálta az előzetes fogvatartás beszámítását.
- [16] A X. rendű terhelt cselekményét bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettségében [korábbi Btk. 310. § (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont] minősítette és megállapította, hogy azt bűnszervezetben követte el. A fegyházbüntetést 4 év 6 hónapra és a közügyektől eltiltást 5 évre súlyosította. 2.900.000 forint vagyonelkobzást rendelt el, valamint korrigálta a házi őrizet beszámítását.
- [17] A XI. rendű terhelt cselekményét bűnsegédként elkövetett

költségvetési csalás büntettének [korábbi Btk. 310. § (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont] minősítette és megállapította, hogy azt bünszervezetben követte el.

- [18] A XII. rendű terhelt cselekményét bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének [korábbi Btk. 310. § (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont] minősítette és megállapította, hogy azt bünszervezetben követte el.
- [19] A XIII. rendű terhelt cselekményét bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének [korábbi Btk. 310. § (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont] minősítette és megállapította, hogy azt bünszervezetben követte el.
- [20] A másodfokú bíróság helyesbítette még a lefoglalt bűnjelekre és a bűnügyi költségre vonatkozó rendelkezéseket.
- [21] 2. Az elsőfokú bíróság által megállapított (elsőfokú ítélet 18-22. oldal), a másodfokú bíróság által kiegészített és helyesbített (másodfokú ítélet 31-34. oldal) történeti tényállás a következő: A Kúria előrebocsátja, hogy a Legfelsőbb Bíróság, illetőleg a Kúria felülvizsgálati ügyekben folytatott gyakorlata a tényálláshoz kötöttségének ténybeli terjedelmét a támadott ügydöntő határozat szoros értelmében vett tényállást megállapító részében rögzített tényeknél tágabbnak tekinti. Abból indul ki, hogy a tényállás az ítélet egészében és tartalmilag vizsgálandó. Erre tekintettel a felülvizsgálati eljárásban az irányadó tényálláshoz tartozónak tekinti a jogerős ügydöntő határozat indokolásának bármely részében szereplő minden ténymegállapítást, amely az elbírált bűncselekmény büntetőjogi megítélése körében jelentős (EBH 2013.B.2. indokolás, BH 2015.216.I., BH+ 2014.9.388.I., BH 2015.216.I., BH 2013.237., BH 2013.53., BH 2006.392.).
- [22] Magyarország ... határtérségben rendszeresen alakulnak bűnözői csoportok ... cigaretta zöld határon keresztül történő becsempészésére, a becsempészett cigaretta felvásárlására és továbbértékesítésére. Ezek a bünszervezetek összehangoltan működnek. Az irányítók (vezetők) biztosítják a cigaretta megvásárlásához szükséges anyagi eszközöket (a pénzt). Tevékenységüket megtervezik és megszervezik. Abba - a végrehajtás meggyorsítása és sikeressége érdekében - alkalmanként (eseti jelleggel) bünszervezeten kívüli figyelőket és pakolókat is bevonnak, s mindenki az általuk meghatározott feladatot látja el.
- [23] Három ilyen magyar bünszervezet működött a jelen ügyben, amelyek a helyi piacot egymás között felosztották.
- [24] A ... cigarettát a ... **személy 1** vezette (irányította) „csapat” szerezte meg, s juttatta el a Tisza folyó ... oldalára.
- [25] A cigaretta Magyarországra - a Tisza folyón csónakon történő - átjuttatására (becsempészésére) a IX-X. rendű terhelt hozott létre és vezetett (irányított) erre berendezkedett bünszervezetet. Nekik alárendelve a XII. rendű és XVII. rendű terhelt pakolókat és felügyelőket szervezett be, hozzájuk pedig eseti jelleggel csatlakozott a környéket figyelő feladatot ellátó XI. rendű és XIII. rendű terhelt, míg a XVI. rendű terhelt feladata a cigaretta

Tisza folyón történő átjuttatása volt Magyarországra.

- [26] A IX. rendű terhelt tartotta a kapcsolatot a **személy 1** vezette „csapattal” részben telefonon, részben az átutazó sógora, a XVI. rendű terhelt révén (elsőfokú ítélet 53. oldal 11. bekezdés). A X. rendű terhelt tartotta a kapcsolatot a Nemzeti Adó- és Vámhivatal pénzügyőreivel, akiknek különböző összegeket fizettek azért, hogy a csempészség zavartalan lebonyolítása érdekében meghatározott időtartamban ne menjenek és ne intézkedjenek az érintett területen.
- [27] A másik kettő bűnszervezet a már becsempésztett cigaretta felvásárlását és továbbértékesítését végezte. Az egyik - felvásárlásra és továbbértékesítésre berendezkedett - bűnszervezetet a II. rendű, V. rendű és VI. rendű terhelt hozta létre és vezette (irányította). Ők biztosították az anyagi eszközöket (a cigaretta megvásárlását szolgáló pénzt) és a technikai eszközöket (mobiltelefonok, szállító és egyéb eszközök). Nekik alárendelve a VII. rendű és VIII. rendű terhelt pakolókat és figyelőket szervezett be, s ilyen feladatot maguk is végeztek. Hozzájuk eseti jelleggel csatlakozott pakolóként és szállítóként az I. rendű terhelt, a szállítást biztosítóként a III. rendű terhelt. A kirakodók irányításában, a pakolás és a szállítás biztosításában közreműködött még a XVIII. rendű terhelt. A VIII. rendű terhelt tartotta a kapcsolatot a becsempésző bűnszervezetet vezető (irányító) IX. rendű és X. rendű terhelttel.
- [28] A másik felvásárlásra és továbbértékesítésre vállalkozott bűnszervezetet a IV. rendű terhelt vezette (irányította). Neki alárendelten eseti jelleggel segítői-felügyelői feladatot végzett - a cigaretta elrejtéséhez az ingatlanját is rendelkezésre bocsátó - XIV. rendű, valamint a XV. rendű terhelt.
- A II. rendű, V. rendű és VI. rendű terhelt által vezetett felvásárló-továbbértékesítő bűnszervezet tagjai 2012. október 24. előtt - mivel a IX. rendű terhelt tartotta a kapcsolatot a **személy 1** „csapatával” - felvették a kapcsolatot a IX. rendű és a X. rendű terhelttel. Jelezték, hogy nagyobb mennyiségű átcsempésztett cigarettát kívánnak megvásárolni. A II. rendű terhelt megegyezett a másik magyar felvásárló-továbbértékesítő bűnszervezetet vezető IV. rendű terhelttel is, hogy a IX. rendű és X. rendű terhelttől megvásárolt cigaretta egy részét nekik fogják továbbértékesíteni.
- [29] A II. rendű, III. rendű, V. rendű és VI. rendű terhelt 2012. október 24-én 5.800.000 forintot adott össze a cigaretta megvásárlására. A IX. rendű terhelt aznap (értelemszerűen telefonon, lásd elsőfokú ítélet 53. oldal 11. bekezdés) megállapodott a **személy 1**el abban, hogy a „csapat” aznap csónakkal nagy mennyiségű cigarettát szállít ... térségébe. Erről a IX. rendű terhelt értesítette a II-V. rendű és a VII. rendű terhelteket.
- [30] A Tisza folyó ... oldalán a 19 óra 30 perc körül átutazó XVI. rendű terhelt kapcsolatba lépett **személy 1**el. A 120 karton cigarettát „ismeretlen társaival” csónakba pakolták, majd 2012. október 25-én 2-3 óra között két fordulóval a cigarettát átszállították a Tisza magyar oldalára. A környéken VI. rendű (... térsége), VII. rendű

(... térsége), IX. rendű (... töltés), XII. rendű (... Kossuth tér), XIII. rendű (... temető), XVII. rendű (...) és XV. rendű (... térsége) terhelt figyelő feladatot látott el; ez elsősorban a határőrizet tagjainak, azok esetleges mozgásának a figyelését jelentette. A cigaretta kipakolásában és gépkocsiba pakolásában legalább tizenöt személy vett részt. A cigaretta vételárát a VIII. rendű terhelt adta át a X. rendű terheltnek.

- [31] A cigarettát szállító gépkocsit a VIII. rendű terhelt vezette. Mögötte haladt - az V. rendű terhelt által rendelkezésre bocsátott, előbb a II. rendű terheltnek átadott, általa megbízott - XVIII. rendű terhelt által vezetett gépkocsi. A kísérésben részt vett még felvezetőként a II. rendű és III. rendű, valamint biztosítóként az V. rendű terhelt is.
- [32] A cigarettát a IV. rendű terhelthez kívánták ...ra leszállítani, aki azt a XIV. rendű terhelt ottani házában akarta elrejteni. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal nyomozói 3 óra 45 perckor ... külterületén feltartóztatták a cigarettát szállító gépkocsit. Az abban utazó I. rendű terhelteket elfogták, két másik elkövető elmenekült. Ezt észlelve a XVIII. rendű terhelt megállt a gépkocsival, és a pakolásban részt vett elkövetőkkel - hevedereket hátrahagyva - ugyancsak elmenekült.
- [33] A XVI. rendű terhelt és ismeretlen társai által - a IX-XIII. rendű és a XVII. rendű terheltek segítségével - átcsempésztett 71.980 doboz ... zárjeggyel ellátott cigaretta belföldi forgalmi értéke 56.072.420 forint. Jövedéki adója 34.513.690 forint, a vámteher 3.524.141 forint, az áfa 11.922.155 forint, így a vámbevétel-csökkenés összege 49.959.986 forint.
- [34] A IX-XIII. rendű, XVI. rendű és XVII. rendű terheltek 49.959.986 forint vagyoni hátrányt okoztak az állami költségvetésnek.
- [35] A II. rendű, V. rendű és VI. rendű terheltek - az I. rendű, III. rendű, VII. rendű, VIII. rendű és XVIII. rendű terheltek segítségével - 56.072.420 forint belföldi forgalmi értékű cigarettát, költségvetési csalásból származó vámellenőrzés alól elvont terméket szereztek meg, amelynek elidegenítésében a IV. rendű, XIV. rendű és XV. rendű terheltek közreműködtek.
- [36] Az államhatárt képező Tisza folyón átcsempésztett nagy mennyiségű cigaretta pakolása, szállítása, majd értékesítése, az ennek érdekében végzett cselekmények szükségszerű láncolata nagyfokú együttműködést és szervezettséget igényel, így a bűncselekmény végrehajtása során nemcsak a bűnszervezet tagjai, hanem a bűnszervezethez eseti jelleggel csatlakozó terheltek tudata is átfogta a saját szerepükön túl a csempészet, illetve az orgazdaság célját, annak nagyságrendjét és összehangolt megvalósítási formáját. Valamennyi terhelt tisztában volt a bűnszervezet tárgyi ismérveinek sajátosságával, azzal, hogy egy bűnszervezet működéséhez csatlakoztak, annak keretében cselekedtek (másodfokú ítélet 42. oldal utolsó, 43. oldal első bekezdés).
- [37] 3. A Nyíregyházi Törvényszék a 2018. január 10. napján tartott tanácsülésen meghozott 4.Bpi.779/2017/2. számú végzésével a X.

rendű terhelt és védője által előterjesztett perújítási indítványt elutasította. A védő által bejelentett fellebbezés alapján másodfokon eljáró Debreceni Ítéltábla a 2018. március 13. napján tartott tanácsülésen meghozott Beüf.III.117/2018/3. számú végzésével az elsőfokú végzést helybenhagyta.

- [38] II. A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen több felülvizsgálati indítványt terjesztettek elő.
- [39] 1. A II. rendű, V. rendű, VI. rendű és VII. rendű terhelt közös felülvizsgálati indítványt nyújtott be.
- [40] 1.1. A II. rendű, V. rendű, VI. rendű és VII. rendű terhelt közös felülvizsgálati indítványa szerint ... XIII. rendű terhelt bűnösségének a megállapítása, valamint ... X. rendű terhelt büntetése törvénysértő. A II. rendű, V. rendű, VI. rendű és VII. rendű terhelt terhére megállapított bűncselekmény minősítése ugyancsak törvénysértő. Az I-III. rendű és VI-VII. rendű terheltek, illetőleg közös védőjük (dr. ... ügyvéd) között fennálló összeférhetetlenség folytán kizárt védő járt el.
- [41] 1.1.1. A felülvizsgálati indítvány szerint ... XIII. rendű terhelt bűnösségének a megállapítása azért törvénysértő, mert a rá terhelő vallomást tett VII. rendű terhelt az alapügyben jelezte, hogy nem a XIII. rendű terhelt a tényleges elkövető, hanem a tanúként megidézett „azonos nevű fiatalabb személy a faluból, aki már korábban is volt büntetve”. Ezt valamennyi terhelt elmondta az utolsó szó jogán, de figyelmen kívül hagyták.
- [42] 1.1.2. ... X. rendű terhelt büntetése „kérdésesen súlyos és indokolt”, holott a jogerős ítélet szerint ő tartotta a kapcsolatot a hivatalos személyekkel, de közülük a jelen ügyben mégsem gyanúsítottak meg senkit.
- [43] 1.1.3. A dr. ... védő által védett I-III. rendű és VI-VII. rendű terheltek vallomásai között nagyon sok az eltérés, és egymásra nézve terhelő vallomások is tettek. Ez összeférhetetlenség, ezért védelmükben kizárt védő járt el.
- [44] 1.1.4. Helytelen a cigaretta belföldi értékének a megállapítása, és az erre adott szakvélemény.
- [45] 1.1.5. A nyomozás során Simon Máté nyomozó eljárási szabálysértéseket követett el, mert elmaradt az egymásra terhelő vallomást tett tettestársak közötti szembesítés. Az V. rendű terhelt vallomását átadta a VI. rendű terheltnak, és valamennyi beismerő vallomást közvetítette. Erre tekintettel új nyomozás elrendelése és abból Simon Máté nyomozó kizárása indokolt. Ezen felül indokoltnak tartották azt is, hogy a Kúria a titkos információgyűjtés jogszerűségét vizsgálja felül.
- [46] A II. rendű, V. rendű, VI. rendű és VII. rendű terhelt mindezek alapján a jogerős marasztaló döntés hatályon kívül helyezését és a nyomozástól kezdve új eljárás elrendelését indítványozta.
- [47] 1.2. A Legfőbb Ügyészség a BF.1157/2018/1-I. számú átiratában a II. rendű, V. rendű, VI. rendű és VII. rendű terheltek felülvizsgálati indítványát részben a törvényben kizártnak, részben alaptalannak találta.

- [48] Kifejtette, hogy a terhelt csak a saját javára jelenthet be felülvizsgálati indítványt, más terheltet érintően arra nem jogosult. Ennek megfelelően a X. rendű és XIII. rendű terheltek érdekében másik terheltek nem jelenthetnek be felülvizsgálati indítványt, így ebben a részében a terheltek felülvizsgálati indítványa a törvényben kizárt.
- [49] Kizárt védő eljárására hivatkozás kapcsán - a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (Be.) 608. § (1) bekezdés d) pontja, illetve 649. § (2) bekezdés d) pontja alapján - felülvizsgálati indokra hivatkoztak a terheltek, mert megállapítása esetén olyan személy távollétében tartották meg a tárgyalást, akinek a jelenléte a törvény értelmében kötelező. A felülvizsgálati indítvány azonban azt már nem részletezi, hogy a terheltek vallomásai között mi volt az eltérés, melyik terhelt, melyik vallomásában, mely tény tekintetében és mennyiben tett a másokra terhelő vallomást. A másodfokú bíróság az ítéletének 25-26. oldalán (közelebbről: 25. oldal 6. bekezdésétől 26. oldal 5. bekezdésével bezárólag) már foglalkozott ezzel a kérdéssel. A Legfőbb Ügyészség szerint álláspontja helytálló, mivel a terheltek beismerő vallomást tettek, s vallomásaik eltérő részletei nem relevánsak. E részében a felülvizsgálati indítvány nem alapos.
- [50] Amennyiben az indítványozók a cigaretta belföldi értékének a megállapítását és az erre adott szakvéleményt sérelmezik, az indítvány a törvényben kizárt, mert a kötelezően irányadó és nem támadható tényállásba ütközik [Be. 650. § (2) bekezdés, 659. § (1) bekezdés]. Az indítványozók vélelmezhetően erre hivatkozással, tehát a tényálláson keresztül vitatják a jogi minősítést. A jogi minősítés önmagában nem támadható, és nincs arra hivatkozás sem, hogy törvénysértő büntetés kiszabását vagy törvénysértő intézkedés alkalmazását eredményezte volna.
- [51] Az indítványozók által felvetett, a nyomozás és a titkos információgyűjtés kapcsán esetlegesen elkövetett eljárási szabálysértések a felülvizsgálatot ugyancsak nem alapozzák meg [Be. 608. § (1) bekezdés, 649. § (2) bekezdés], ezért a terheltek indítványa ebben a részében is a törvényben kizárt.
- [52] Mivel a Legfőbb Ügyészség a felülvizsgálatot megalapozó más feltétlen hatályú eljárási szabálysértést sem észlelt az indítványozó terhelteket érintően, ezért a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozat tanácsulésen történő hatályában fenntartását indítványozta a II. rendű, V. rendű, VI. rendű és VII. rendű terhelt tekintetében.
- [53] 1.3. A Legfőbb Ügyészség nyilatkozatára a II. rendű és az V. rendű terhelt észrevételt tett. Mindkét terhelt alapvetően megismételte a közös felülvizsgálati indítványban foglaltakat.
- [54] A II. rendű terhelt azt állította, hogy a cigaretta belföldi értékét „az ügy büntetési tételének növelése érdekében” számolták ki.
- [55] Az V. rendű terhelt észrevétele szerint a jogi minősítést a bünszervezetben elkövetés megállapítása miatt vitatják, mert

egyszeri alkalom történt, és sem azt megelőzően, sem azt követően nem történt ilyen irányú próbálkozás.

A II. rendű és V. rendű terhelt egyaránt hivatkozott arra, hogy az elsőfokú tárgyalás első két napján a II. rendű terhelt nem volt jelen, így nem tudott reagálni és védekezni az akkor kihallgatott VI. rendű és VII. rendű terhelt terhelő vallomásával szemben. Ezekről a közös védőjük sem tájékoztatta őket.

[56] A VI. rendű és a VII. rendű terhelt, valamint az indítványozó terheltek védői a Legfőbb Ügyészség nyilatkozatára nem tettek észrevételt.

[57] 2. ... X. rendű terhelt és védője felülvizsgálati indítványt nyújtott be:

- a korábbi Be. 373. § (1) bekezdés III/a) pontja alapján, az indokolási kötelezettség megsértése miatt, továbbá
- a korábbi Be. 373. § (1) bekezdés II/d) pontja alapján, mivel az egymással érdekellentétben álló I-II-III. rendű és VI-VII. rendű terheltek védelmében közös, de ekként kizárt védő járt el;
 - azért, mert az elsőfokú tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek a részvétele a törvény értelmében kötelező, mivel az V. rendű és a VIII. rendű terhelt nem volt jelen a perbeszédnek elhangzásakor és akkor sem, amikor a többi terhelt élt az utolsó szó jogával, valamint
- a korábbi Be. 416. § (1) bekezdés a) pontja alapján a bűncselekmény törvénysértő minősítésére hivatkozással.

[58] ... X. rendű terhelt és védőjének felülvizsgálati indítványa alapján a felülvizsgálati eljárás a Kúrián Bfv.II.1091/2018. szám alatt indult.

[59] 2.1. A felülvizsgálati indítvány indokolása szerint a bíróságok megsértették az indokolási kötelezettségüket. A másodfokú bíróság a történeti tényállást - szinte az elsőfokú bíróság által megállapított terjedelemben - oly módon egészítette ki, hogy hivatkozott bizonyos nyomozati vallomásokra, de nem adta indokát annak, hogy miért látta azokat elfogadhatónak.

[60] A két bíróság által megállapított tényállás egymással ellentétes a X. rendű terhelt magatartásának megállapítása körében. Az indokolási kötelezettség megszegése feloldhatatlan zűrzavart okozott a tényállásban. Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás nem tartalmazza, hogy a X. rendű terhelt hajtotta volna végre a cigaretta áthozatalát. Ezzel ellentétben a másodfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a IX-X. rendű terhelt feladata volt a cigaretta átjuttatása a Tisza folyón, ugyanakkor az azt konkrétan átszállító XVI. rendű terhelt nem tartozott és nem kapcsolódott a X. rendű terhelthez.

[61] A X. rendű terhelt konkrét elkövetési magatartása egyebekben sem került rögzítésre, csak annyi, hogy ő jelezte a VIII. rendű terheltnak, hogy mikor indult el a cigaretta szállítása.

[62] Az indokolási kötelezettség megszegését eredményezte az is, hogy a másodfokú bíróság az ítéletének 35-39. oldalán részben eltérően mérlegelte a bizonyítékokat. A felülvizsgálati indítvány szerint a

cselekmény időpontjában több cigarettaszállítás történt, de a történéseket a nyomozó hatóság „egy cselekménnyé gyúrta össze”.

- [63] Az I-II-III. rendű és VI-VII. rendű terheltek védelmét egyazon védő (dr. ...) látta el, holott e terheltek kölcsönösen tettek egymásra terhelő vallomást, így a közös védő kizárt védő. A másodfokú bíróság egy esetre szűkítette le a vizsgálódását, pedig az elsőfokú bíróság megjelölte, hogy melyik terhelte, melyik terheltek tett terhelő vallomást.
- [64] Az is abszolút eljárási szabálysértés, hogy az V. rendű és a VIII. rendű terhelte nem volt jelen a perbeszéd elhangzásakor és akkor sem, amikor a többi terhelte élt az utolsó szó jogával. A másodfokú bíróság tévedett, amikor úgy foglalt állást, hogy ez nem hatott ki lényegesen a büntetőjogi főkérdésekre, és így nem állapította meg a korábbi Be. 373. § (1) bekezdés II/d) pontjában meghatározott eljárási szabálysértést.
- [65] A X. rendű terhelte és a védő sérelmezte a terhelte bűnösségének a megállapítását is arra hivatkozással, hogy a tényállás nem állapította meg konkrét cselekvőséget a X. rendű terhelte tekintetében. Erre már utaltak az indokolási kötelezettség állított megsértése körében is rámutatva egyúttal, hogy az indokolási kötelezettség megszegése feloldhatatlan zűrzavart okozott a tényállásban. A XVI. rendű terhelte nem tartozott és nem kapcsolódott a X. rendű terhelthez, s ő jelezte a VIII. rendű terhelteknek, hogy mikor indult el a cigaretta szállítása.
- [66] A tényállás mindössze azt tartalmazza, hogy a cigaretta átjuttatása a Tisza folyón és a csempészés helyszínének a figyeltetése a IX-X. rendű terhelte által irányított csoport feladata volt. Annak megállapítása iratellenes, hogy a cigaretta áthozatalát társaival a XVI. rendű terhelte hajtotta végre.
- [67] A másodfokú bíróság szerint a jövedéki termék (a cigaretta) áthozatalában közreműködők cselekménye költségvetési csalás, míg a cigarettát megvásárlók cselekménye orgazdaság. A X. rendű terhelte a saját vallomása szerint kapott egy telefont a IX. rendű terheltektől, hogy a VIII. rendű terheltek jelezzék, hogy a cigarettát hova fogják lerakni. Ebből nem lehet megállapítani, hogy a cigaretta megvásárlása ekkor már megtörtént-e. Ha nem, akkor a X. rendű terhelte esetében is csak az orgazdaság jöhet szóba. A tényállás megalapozatlansága miatt nem állapítható meg, hogy a X. rendű terhelte melyik bűncselekményt valósította meg.
- [68] A terhelte és a védő sérelmezte, hogy a X. rendű terhelte vallomása nem képezi a tényállás részét. Ezzel szemben abban a terhelte-társak által összehordott olyan általánosságok szerepelnek, hogy ő a szervező, a vezető, és neki vannak NAV-os kapcsolatai. Egyébként valóban volt, de más természetű, és a jelen ügyben indifferens NAV-os kapcsolata.
- [69] ... X. rendű terhelte és védője mindezek alapján az elsőfokú és másodfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását indítványozta.
- [70] 2.2. A Legfőbb Ügyészség a BF.1157/2018/1-II. számú átiratában a X.

rendű terhelt és védőjének a felülvizsgálati indítványát részben a törvényben kizártnak, részben alaptalannak találta.

[71] Kifejtette, hogy az indítványozók alaptalanul hivatkoznak az indokolási kötelezettség megsértésére. Ez - a Be. 608. § (1) bekezdés f) pontja alapján - csak akkor felülvizsgálati ok, ha az ítélet indokolása a rendelkező résszel teljes mértékben ellentétes. A jelen esetben viszont mind az elsőfokú, mind a másodfokú ítélet indokolása összhangban van a rendelkező résszel, így ez az eljárási szabálysértés nem valósult meg.

[72] Az érdekellentétben álló I-II-III. rendű és VI-VII. rendű terheltek védelmét ellátó egyazon (s így kizárt) védőre hivatkozás a X. rendű terheltet nem érinti. A perbeszédék elhangzásakor és az utolsó szó jogával élő többi terhelt felszólalásán jelen nem volt V. rendű és VIII. rendű terhelt helyzetének a kifogásolása - helytállósága esetén - az azzal érintett terheltek tekintetében a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjában, illetőleg a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontjában megjelölt eljárási szabálysértés lehet, ám a X. rendű terhelt tekintetében - mivel őt nem érinti - felülvizsgálati okként nem érvényesíthető. E részeiben a felülvizsgálati indítvány a törvényben kizárt indítvány.

[73] A Legfőbb Ügyészség által - az V. rendű és VIII. rendű terheltek eljárásjogi helyzetére vonatkozóan - idézett BH 2018.138. számú döntés a következőket tartalmazza: A Be. a feltétlen, felülvizsgálati eljárásban is hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértéseket kimerítően meghatározza. Az ilyen eljárási szabálysértés értelemszerűen azt eredményezi, hogy a bizonyításfelvétel nem érvényes, így az ilyen bizonyításra épülő ügydöntő határozat sem érvényes. Ha azonban az eljárási szabálysértés olyan perjogi helyzetben történik, amikor akár a törvény erejénél fogva, akár ténylegesen érdemi bizonyítás nem történt, akkor nyilvánvaló, hogy az eljárási szabálysértés az ügydöntő határozat érvényességére nincs kihatással. Ez a helyzet a nem érdemi (elhalasztott) tárgyaláson való szabálysértés esetében, de ez a helyzet akkor is, ha ténylegesen nem folyt bizonyítás az adott perjogi helyzetben. Körültekintően kell tehát vizsgálni, hogy a bizonyítás érvényességére kiható abszolút eljárási szabálysértés ténylegesen megvalósult-e.

A vonatkozó tárgyalásokon bizonyítás felvételére viszont nem került sor.

[74] A felülvizsgálati indítvány - a Legfőbb Ügyészség szerint - abban a részében a törvényben kizárt, ahol a tényállás megalapozottságát és a bíróságok bizonyítékokat értékelő tevékenységét kifogásolja, mert a kötelezően irányadó és nem támadható tényállásba ütközik [Be. 650. § (2) bekezdés, 659. § (1) bekezdés].

[75] Az irányadó tényállás maradéktalanul tartalmazza a X. rendű terhelt bűnösségének megállapítását és cselekményének a jogerős ítélet szerinti minősítését megalapozó tényeket. Erre is tekintettel a bűnösség megállapítását, illetve a minősítést vitató részében a felülvizsgálati indítvány nem alapos. A jogi minősítés önmagában

nem, s csak akkor támadható, ha a törvénysértő minősítés törvénysértő büntetés kiszabását vagy törvénysértő intézkedést eredményezett. Ilyenre a felülvizsgálati indítványban a terhelt és a védő nem hivatkozik.

- [76] A Legfőbb Ügyészség más feltétlen hatályú eljárási szabálysértést sem észlelt a X. rendű terheltet érintően, ezért a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozat tanácsülésen történő hatályában fenntartását indítványozta a X. rendű terhelt tekintetében.
- [77] 2.3. A Legfőbb Ügyészség nyilatkozatára a X. rendű terhelt és védője nem tett észrevételt.
- [78] 3. ... XI. rendű terhelt védője felülvizsgálati indítványt nyújtott be a korábbi Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja alapján a bünszervezetben elkövetés törvénysértő megállapítása miatt, annak mellőzése és lényegesen enyhébb - végrehajtásában felfüggesztett - büntetés kiszabása érdekében.
- [79] 3.1. Az indítvány szerint a védő nem vitatja a XI. rendű terhelt bűnösségének megállapítását, és azt sem, hogy a bünszervezetben elkövetés az elkövetésben egymással megállapodó, a feladatokat megosztó, az elkövetést megszervező terhelt-társak tekintetében egyértelműen megvalósult. Ugyanakkor a XI. rendű terhelt szerepe az elkövetésben a figyelés volt. Alkalmi jelleggel vett részt a bűncselekmény elkövetésében. Ennélfogva a tényállásból nem vonható egyértelmű következtetés a bünszervezetben elkövetést átfogó tudattartalmára a korábbi Btk. 137. § 8. pontja és a 4/2005. BJE jogegységi határozat alapján. A védő kifogásolta, hogy felismerhető lett volna a három bűnelkövetői kör létrejötte, célja és összehangoltsága, valamint a bünszervezet hosszabb időre szervezettsége.
- [80] ... XI. rendű terhelt védőjének felülvizsgálati indítványa alapján a felülvizsgálati eljárás a Kúrián Bfv.II.1092/2018. szám alatt indult.
- [81] 3.2. A Legfőbb Ügyészség a BF.1157/2018/1-III. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt alaptalannak találta.
- [82] Kifejtette, hogy az irányadó tényállás a XI. rendű terhelt tekintetében is maradéktalanul tartalmazza a bünszervezetben elkövetés megállapítását megalapozó tényeket. Az elsőfokú ítélet 52-56. oldalain és a másodfokú ítélet 42-45. oldalain kifejtett jogi indokok helytállóak. Mindezek alapján egyértelmű, hogy a „berendezkedett” megfogalmazással is megerősítetten cigaretta csempészésre hosszabb időre szerveződött a bünszervezet, amelyhez a XI. rendű terhelt esetileg csatlakozott. A bünszervezetben elkövetés megállapítása törvényes.
- [83] A Legfőbb Ügyészség a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozat tanácsülésen történő hatályában fenntartását indítványozta a XI. rendű terhelt tekintetében.
- [84] 3.3. A Legfőbb Ügyészség nyilatkozatára a XI. rendű terhelt és védője nem tett észrevételt.
- [85] 4. ... XII. rendű terhelt - védője útján - felülvizsgálati indítványt nyújtott be a korábbi Be. 416. § (1) bekezdés a) és b)

pontja alapján a bűnszervezetben elkövetés megállapítása miatt, annak mellőzése és enyhébb büntetés kiszabása érdekében.

- [86] 4.1. A XII. rendű terhelt indítványa szerint nem állapítható meg, hogy a bűnszervezet tagja volt, mivel ehhez a szervezetbe történő tényleges betagozódás a szervezet működésének ismerete, és az abban való aktív részvétel szükséges (4/2005. BJE jogegységi határozat). A tényállásból hiányoznak azok a megállapítások, melyekből kétséget kizáróan levonható az a következtetés, hogy a tudata átfogta: egy bűnszervezethez csatlakozott, illetve tisztában volt a bűnszervezet működésével.
- [87] ... XII. rendű terhelt felülvizsgálati indítványa alapján a felülvizsgálati eljárás a Kúrián Bfv.II.1093/2018. szám alatt indult.
- [88] 4.2. A Legfőbb Ügyészség a BF.1157/2018/1-IV. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt alaptalannak találta.
- [89] Álláspontja szerint a jogerős ítéletben megállapított és a felülvizsgálat során irányadó tényállás a XII. rendű terhelt tekintetében is maradéktalanul tartalmazza a bűnszervezetben elkövetés megállapítását megalapozó tényeket. Az elsőfokú ítélet 52-56. oldalain és a másodfokú ítélet 42-45. oldalain kifejtett jogi indokok helytállóak. Mindezek alapján egyértelmű, hogy a cigarettacsempészésre hosszabb időre szerveződött a bűnszervezet, és a XII. rendű terhelt annak tagja volt. A bűnszervezetben elkövetés megállapítása törvényes.
- [90] A Legfőbb Ügyészség a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozat tanácsülésen történő hatályában fenntartását indítványozta a XII. rendű terhelt tekintetében.
- [91] 4.3. A Legfőbb Ügyészség álláspontjára a XII. rendű terhelt és védője nem tett észrevételt.
- [92] 5. ... XIII. rendű terhelt és védője felülvizsgálati indítványt nyújtott be:
- a korábbi Be. 373. § (1) bekezdés III/a) pontja alapján az indokolási kötelezettség megsértése miatt,
 - a korábbi Be. 373. § (1) bekezdés II/d) pontja alapján, mert a bíróság az elsőfokú tárgyalást olyan személy távollétében tartotta meg, akinek a részvétele a törvény értelmében kötelező, továbbá
 - a korábbi Be. 416. § (1) bekezdés a) pontját megjelölve a bűncselekmény törvénysértő minősítésére hivatkozással.
- [93] ... XIII. rendű terhelt és védőjének felülvizsgálati indítványa alapján a felülvizsgálati eljárás a Kúrián Bfv.II.1094/2018. szám alatt indult.
- [94] 5.1. A felülvizsgálati indítvány szerint a bíróságok megsértették az indokolási kötelezettségüket. A másodfokú bíróság a történeti tényállást - négy oldal terjedelemben - oly módon helyesbítette, hogy hivatkozik bizonyos nyomozati vallomásokra, de nem adta indokát, miért látta azokat elfogadhatónak.
- [95] Az indokolási kötelezettség megszegését eredményezi az is, hogy a másodfokú bíróság az ítéletének 35-39. oldalán részben eltérően mérlegelte a bizonyítékokat.

- [96] A XIII. rendű terhelt elkövetésben való részvételének a megállapítása körében a tényállás megalapozatlan (nem bizonyított, sőt iratellenes, helytelen ténybeli következtetést tartalmaz), mert ő mindvégig állította, hogy összetévesztették a lakóhelyén lakó, vele azonos nevű (...) másik személlyel, amit a terhelt-társai - kérés nélkül - az utolsó szó jogával élve elmondtak és közokiratban foglaltan is megerősítettek. Büntársként a beismerő vallomást tevő terheltek sem ismerték fel, és senki sem állította, hogy vele együttműködött. A személyazonosság tisztázására nem folyt bizonyítás (szembesítés, felismertetés). Ezeket a mentő körülményeket nem vették figyelembe. Abból, hogy a XIII. rendű terhelttel azonos nevű a tárgyaláson nem állította, hogy ő követte el a bűncselekményt, nem következik, hogy azt a XIII. rendű terhelt követte el. Hiányoznak a tényállást megalapozó tények, és az ezekre vonatkozó indokok.
- [97] Az I. rendű, II. rendű és III. rendű, valamint a VI-VII. rendű terheltek védelmét egyazon védő (dr. ...) látta el, holott e terheltek kölcsönösen tettek egymásra terhelő vallomást, így a közös védő kizárt védő.
- [98] Az is abszolút eljárási szabálysértés, hogy az V. rendű és VIII. rendű terhelt nem volt jelen a perbeszédnek elhangzásakor és akkor sem, amikor a többi terhelt élt az utolsó szó jogával. A másodfokú bíróság tévedett, amikor ezt nem tekintette lényeges kihatásúnak a büntetőjogi főkérdésekre, s így nem állapította meg a korábbi Be. 373. § (1) bekezdés II/d) pontjában meghatározott eljárási szabálysértést.
- [99] A XIII. rendű terhelt és a védő a felülvizsgálati indítványban formálisan a bűncselekmény törvénysértő minősítését, valójában a XIII. rendű terhelt bűnösségének a megállapítását kifogásolta. Ezzel összhangban e körben a korábbi Be. 416. § (1) bekezdés a) pontjára alapította az indítványát. A Kúria az indokolási kötelezettség megsértését és az azonos nevű személyek összetévesztését állító érveket is bűnösség megállapítását vitató érvek körébe sorolta.
- [100] A felülvizsgálati indítvány szerint a XIII. rendű terhelt „ártatlan az ügyről semmit sem tudó” személy. Emellett az indítvány szerint: egyrészt: a tényállás nem állapít meg konkrét cselekvőséget a XIII. rendű terhelt tekintetében, csupán azt, hogy megállapodott abban, hogy figyelőként fogja segíteni a bűncselekmény elkövetőit, s így „előkészületi cselekményt” végzett; másrészt: foglalkozik a bűnszervezet kérdésével, melynek ismérvei közé sorolja az üzletszerűséget és az alá- és fölérendeltségi rendszert. Állítása szerint a bűnszervezetben elkövetés megállapításának nincs semmiféle ténybeli alapja; harmadrészt: a többnyire figyelésben résztvevő személyek nem a Tisza parton figyeltek, hanem a cigaretta szállítási útvonalán, amikor is - követve a másodfokú bíróság logikáját - már orgazdaság valósul meg, így értelemszerű, hogy csak ahhoz nyújtottak bűnsegélyt, ellenben költségvetési csalásban ítélték el.

- [101] A XIII. rendű terhelt és a védő mindezek alapján az elsőfokú és másodfokú ítélet hatályon kívül helyezését és új eljárás lefolytatását indítványozta.
- [102] 5.2. A Legfőbb Ügyészség a BF.1157/2018/1-V. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt alaptalannak találta.
- [103] A felülvizsgálati indítvány alaptalanul hivatkozik az indokolási kötelezettség megsértésére, mert ez - a Be. 608. § (1) bekezdés f) pontjából következően - csak akkor felülvizsgálati ok, ha az ítélet indokolása a rendelkező résszel teljes mértékben ellentétes. A jelen esetben viszont mind az elsőfokú, mind a másodfokú ítélet indokolása összhangban van a rendelkező résszel, így ezen abszolút eljárási szabálysértés szóba sem jöhet.
- [104] Az érdekelletétben álló I. rendű, II. rendű és III. rendű, valamint VI-VII. rendű terheltek védelmét ellátó egyazon (s így kizárt) védő eljárásának, valamint a perbeszédék elhangzásakor és az utolsó szó jogával élő többi terhelt felszólalásán jelen nem volt V. rendű és VIII. rendű terhelt helyzetének kifogásolása - helytállósága esetén - kizárólag az azzal érintett terheltek tekintetében valósíthatna meg a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjában, illetőleg a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontjában megjelölt eljárási szabálysértésre tekintettel felülvizsgálati okot, míg - mivel őt nem érinti - a XIII. rendű terhelt tekintetében nem. E részében a felülvizsgálati indítvány a törvényben kizárt.
- [105] A Legfőbb Ügyészség által - az V. rendű és VIII. rendű terheltek eljárásjogi helyzetére vonatkozóan - idézett BH 2018.138. számú döntés a következőket tartalmazza:
- A Be. a feltétlen, felülvizsgálatban is hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértéseket kimerítően meghatározza. Az ilyen eljárási szabálysértés értelemszerűen azt eredményezi, hogy a bizonyításfelvétel nem érvényes, így az ilyen bizonyításra épülő ügydöntő határozat sem érvényes. Ha azonban az eljárási szabálysértés olyan perjogi helyzetben történik, amikor akár a törvény erejénél fogva, akár ténylegesen érdemi bizonyítás nem történt, akkor nyilvánvaló, hogy az eljárási szabálysértés az ügydöntő határozat érvényességére nincs kihatással. Ez a helyzet a nem érdemi (elhalasztott) tárgyaláson való szabálysértés esetében, de ez a helyzet akkor is, ha ténylegesen nem folyt bizonyítás az adott perjogi helyzetben. Körültekintően kell tehát vizsgálni, hogy a bizonyítás érvényességére kiható abszolút eljárási szabálysértés ténylegesen megvalósult-e.
- A vonatkozó tárgyalásokon bizonyítás felvételére viszont nem került sor.
- [106] A felülvizsgálati indítvány a törvényben kizárt, amennyiben a tényállás megalapozottságát és a bíróságok bizonyítékokat értékelő tevékenységét kifogásolja, mert a kötelezően irányadó és nem támadható tényállásba ütközik [Be. 650. § (2) bekezdés, 659. § (1) bekezdés].
- [107] Az irányadó tényállás maradéktalanul tartalmazza a XIII. rendű

terhelt bűnösségének megállapítását és cselekményének a jogerős ítélet szerinti minősítését megalapozó tényeket. Így a bűnösség megállapítását, illetve a minősítést vitató részében a felülvizsgálati indítvány nem alapos.

[108] A Legfőbb Ügyészség más feltétlen hatályú eljárási szabálysértést sem észlelt a XIII. rendű terheltet érintően, ezért a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozat tanácsülésen történő hatályában fenntartását indítványozta a XIII. rendű terhelt tekintetében.

[109] 5.3. A XIII. rendű terhelt és a védője a Legfőbb Ügyészség nyilatkozatára nem tett észrevételt.

A XIII. rendű terhelt a lakcímén elérhetetlenné vált, de mivel a indítványt a védőjével közösen terjesztette elő, a Kúria mellőzte a terhelt felülvizsgálati indítványának - a Be. 656. § (2) bekezdés e) pontja alapján történő - elutasítását.

[110] 6. A Kúria a Bfv.II.1091/2018/5. számú végzésével a ... X. rendű terhelt és védője,

a Bfv.II.1092/2018/5. számú végzésével a ... XI. rendű terhelt védője,

a Bfv.II.1093/2018/5. számú végzésével a ... XII. rendű terhelt, és

a Bfv.II.1094/2018/6. számú végzésével a ... XIII. rendű terhelt és védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványok alapján folyamatban lévő felülvizsgálati ügyeket a II. rendű, V. rendű, VI. rendű és VII. rendű terheltek által előterjesztett felülvizsgálati indítvány alapján Bfv.II.1090/2018. számon folyamatban lévő jelen felülvizsgálati ügghöz egyesítette.

[111] **III.** A felülvizsgálati indítványok nem alaposak.

[112] 1. A felülvizsgálati indítványok a korábbi Be. hatálya alatt érkeztek az elsőfokú bírósághoz, majd 2018. augusztus 3-án a Kúriához. Időközben, 2018. július 1. napjától hatályba lépett a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (Be.). A Kúria - eltérő átmenti rendelkezés hiányában - a Be. 868. § (1) bekezdése alapján az új büntetőeljárásról szóló törvény alapján bírálta el a felülvizsgálati indítványokat.

[113] 2. A X. rendű terhelt és védője, valamint a XIII. rendű terhelt és védője szerint a bíróságok megsértették az indokolási kötelezettségüket.

[114] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen - a korábbi Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja, illetőleg a korábbi Be. 373. § (1) bekezdés III/a) pontja alapján - felülvizsgálatnak van helye, ha - többek között - a bűnösség megállapítása és a bűncselekmény minősítése tekintetében a bíróság az indokolási kötelezettségének oly mértékben nem tett eleget, hogy emiatt az ítélet felülbírálatra alkalmatlan.

[115] A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjában hivatkozott Be. 608. § (1) bekezdésében már nem szerepel a felülvizsgálatot megalapozó eljárási szabálysértések között az indokolási kötelezettség felülbírálatra alkalmatlanságot eredményező megsértése.

[116] A korábbi jogszabály alapján előterjesztett panasz, felülbírálati indítvány, fellebbezés vagy egyéb indítvány elbírálását e törvény (Be.) hatálybalépése után a nyomozó hatóság, az ügyészség, illetve a bíróság mellőzi, és erről az előterjesztőt tájékoztatja, ha e törvény alapján nincs helye panasz, felülbírálati indítvány, fellebbezés vagy egyéb indítvány előterjesztésének, vagy annak címzettje e törvény alapján nem jogosult a döntésre [Be. 870. § (3) bekezdés].

- [117] A Kúria ezért mellőzte a X. rendű terhelt és védője, valamint a XIII. rendű terhelt és védője által benyújtott felülvizsgálati indítványok ezen részének elbírálását (BH 2019.6.).
- [118] A Kúria megállapította még - amint arra a Legfőbb Ügyészség helyesen mutatott rá -, hogy az új büntetőeljárási törvény az indokolási kötelezettség megsértése körében már kizárólag akkor enged felülvizsgálatot, illetőleg engedi felülvizsgálati indítvány előterjesztését, amennyiben az elsőfokú ítélet (jelen esetben a jogerős ítélet) indokolása a rendelkező résszel teljes mértékben ellentétes [Be. 608. § (1) bekezdés f) pont, 648. § b) pont, 649. § (2) bekezdés d) pont; azonos tartalommal: korábbi Be. 373. § (1) bekezdés III/b) pont, 416. § (1) bekezdés c) pont]. Erre viszont a felülvizsgálati indítványokban nem hivatkoztak és a hivatalból [Be. 659. § (6) bekezdés] lefolytatott vizsgálata eredményeként ezt a Kúria sem észlelte.
- [119] 3. A II. rendű, V. rendű, VI. rendű és VII. rendű terhelt a közös felülvizsgálati indítványában kifogásolta, hogy a XIII. rendű terhelt bűnösségének megállapítása törvénysértő és a X. rendű terhelt büntetése törvénysértően súlyos.
- A X. rendű terhelt és védője, valamint a XI. rendű terhelt védője a felülvizsgálati indítványában sérelmezte, hogy az érdekellentétben álló I. rendű, II. rendű és III. rendű, valamint VI-VII. rendű terheltek védelmét ellátó egyazon védő kizárt védőként járt el.
- Ugyanők sérelmezték azt is, hogy a perbeszédék elhangzásakor és az utolsó szó jogával élő többi terhelt felszólalásán nem volt jelen az elsőfokú tárgyaláson az V. rendű és a VIII. rendű terhelt.
- [120] 3.1. A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a korábbi Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja, illetőleg a korábbi Be. 373. § (1) bekezdés II/d) pontja alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek a részvétele a törvény értelmében kötelező.
- [121] A ma (tehát a felülvizsgálati indítványok elbírálásakor) hatályos Be. szerinti eljárásjogi helyzet változatlan.
- A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen eljárási szabálysértés miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a határozatát a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg [Be. 649. § (2) bekezdés d) pont], s ilyen eljárási szabálysértés, ha a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek a jelenléte a törvény értelmében kötelező [Be. 608. § (1) bekezdés d) pont].
- [122] Ez a feltétlenül hatályon kívül helyezést eredményező (ún. abszolút) eljárási szabálysértés azonban nem az indítványozó II. rendű, V. rendű, VI. rendű és VII. rendű terheltet, hanem a X. rendű és a XIII. rendű terhelteket érintette, és hasonlóképpen nem az indítványozó X. rendű és XIII. rendű terhelteket, hanem az I. rendű, II. rendű és III. rendű, az VI-VII. rendű, illetve az V. rendű és a VIII. rendű terhelteket érintette.
- [123] A más terheltre vonatkozóan állított felülvizsgálati ok a felülvizsgálattal érintett terhelt tekintetében a felülvizsgálat megalapozásául nem szolgálhat. Az ítélezési gyakorlat ebben következetes.
- [124] A felülvizsgálat az erre alapul szolgáló bármely ok esetén is csak arra a terheltre nézve folytatható le, akinek javára vagy terhére a

felülvizsgálati indítványt az arra jogosultak benyújtották (EBH 2013.B.2.II.). A Kúria az eljárási szabálysértések kapcsán is csak azokra a terheltekre vonatkozóan bírálhatja felül a megtámadott határozatokat, akik terhére vagy javára a felülvizsgálati indítványt előterjesztették, ezért a védő a felülvizsgálati indítványában csak olyan felülvizsgálati okra hivatkozhat, amely a saját védencét érinti (BH 2016.170.II.). A terhelt a saját javára, a védő pedig csak a védenre javára nyújthat be felülvizsgálati indítványt (BH 2008.139. indokolása). Felülvizsgálati eljárásban nem vizsgálható a felülvizsgálati indítvánnyal nem érintett - a terhelt büntetőjogi felelősségének elbírálása során elkövetett - eljárási szabálysértés (BH 2006.42.III.). Az eljárási szabálysértés miatt előterjesztett felülvizsgálati indítvány esetén nincs lehetőség arra, hogy a Legfelsőbb Bíróság olyan terhelt ügyében is lefolytassa az eljárást, aki nem terjesztett elő felülvizsgálati indítványt (BH 2000.533.).

- [125] A Kúria eljáró tanácsa a Bfv.II.323/2016/2. és Bfv.II.1786/2016/6. számú határozataiban már foglalkozott a kérdéssel. Kétségtelen, hogy a büntetőeljárási szabályok között van olyan, amelynek alapján az egyik terheltre vonatkozó hatályon kívül helyezési ok kihathat a jogorvoslattel nem élő terheltre is [korábbi Be. 349. § (2) bekezdés, jelenleg: Be. 590. § (11) bekezdés], ám ez nem érvényesül a felülvizsgálati eljárásban, amelynek alapvető szabálya, hogy egy alapítélet felülbírálatára kizárólagosan azon terhelt tekintetében kerülhet sor, akinek az ügyében a felülvizsgálat lefolytatását indítványozták. A Kúria hivatalból nem terjesztheti ki a felülvizsgálatot az alapügy olyan más terheltjére, akinek tekintetében indítvány nem lett előterjesztve. Ezért a megjelölt felülvizsgálati indítványok e részükben a törvényben kizárt indítványok.
- [126] 3.2. A II. rendű, V. rendű, VI. rendű és VII. rendű terheltek közös felülvizsgálati indítványa szerint az I. rendű, II. rendű és III. rendű, valamint a VI-VII. rendű terheltek, illetőleg közös védőjük (dr. ...) közötti „összeférhetetlenség” miatt kizárt védő járt el, mert e terheltek „vallomásai között nagyon sok az eltérés, és egymásra nézve terhelő vallomások is vannak”.
- [127] Az V. rendű terhelt részéről a közös védő eljárásának kifogásolása - miután dr. ... nem volt a védője sem a nyomozás során, sem a bíróság előtt - őt nem érinti, s ekként részéről a felülvizsgálati indítvány e kérdésben a törvényben kizárt.
- [128] Az önmagában nem vitás, hogy több terhelt érdekében ugyanaz a védő akkor járhat el, ha a terheltek érdekei nem ellentétesek [korábbi Be. 44. § (4) bekezdés, jelenleg: Be. 43. § (2) bekezdés 1. mondat]. Amennyiben ez a rendelkezés sérül, a védőt ki kell zárni (BH 2004.456.), mert nem lehet védő, akinek az érdeke a terheltével ellentétes [korábbi Be. 45. § (1) bekezdés c) pont második fordulat], jelenleg: a több terhelt érdekében eljáró védőt az eljárásból ki kell zárni, ha a terheltek között érdekellentét áll fenn [Be. 45. § (2) bekezdés 2. mondat].
- [129] A terheltek érdekei nem feltétlenül esnek egybe, s a legkülönbözőbb okokból ellentétesek lehetnek. Az ellentét fakadhat például a

védekezés módjából (hallgatás, tagadás, beismerés vagy ezek egyvelege), a felrótt bűncselekmény elkövetésében betöltött szerepből, a részvétel formájából (tettes, felbujtó, bűnsegéd), az egyes terheltek ellen folytatott eljárással kapcsolatos más okból, de származhat az adott eljárásen kívüli okokból is (EBH 2004.1114., BH 2009.200., Bfv.III.264/2010/6., BJD 1689., BJD 3494.).

- [130] Az adott eljárásból fakadó ellentéteket a terheltek védekezése, illetőleg vallomása juttatja kifejezésre. Amennyiben a terheltek vallomásaiban megjelent ellentét gyengíti az egyik vagy éppen valamennyi érintett terhelt védekezésének a hatékonyságát, az már olyan súlyú (ellentét), amely kizárja, hogy védelmüket ugyanaz a védő láthassa el.
- [131] A II. rendű, V. rendű, VI. rendű és VII. rendű terheltek az állításukat nem konkretizálták. Meg sem kísérelték meghatározni, hogy mely terhelt és milyen tartalmú vallomásra alapozták a fennálló érdekellentétre vonatkozó állításukat. Felülvizsgálati indítványuk nem tartalmaz tehát olyan érvelést, amely érdemi felülbírálat alapját képezhetné.
- [132] Önmagában a felülvizsgálat törvényi okára hivatkozás az alátámasztó adatok, tények, indokok hiányában a felülvizsgálatot nem teszi lehetővé (EBH 2007.1596., BH 2018.42., BH+ 2008.105.). A felülvizsgálati indítványban kötelezően meg kell jelölni az indítvány okát, vagyis az indítványt meg kell indokolni [korábbi Be. 419. § (2) bekezdés 1. mondat, jelenleg: Be. 652. § (1) bekezdés].
- [133] A Kúria utal arra, hogy ugyanezzel a kérdéssel az I. rendű, II. rendű és III. rendű, a VI-VII. rendű terhelt védőjének, a VIII. rendű terhelt védőjének, a X. rendű terhelt védőjének és a XIII. rendű terhelt védőjének indítványára már foglalkozott a másodfokú bíróság is.
- [134] A másodfokú bíróság helytállóan rögzítette, hogy számba vehető ellentét mindössze abban állt és csupán a II. rendű és VI. rendű terheltek vallomásai között, hogy a II. rendű terhelt átadott-e 600.000 forintot a IX-X. rendű terhelteknek, amit egyfelől nem talált megállapíthatónak, s ezért ennek megállapítását mellőzte az elsőfokú bíróság által rögzített tényállásból (másodfokú ítélet 33. oldal 4. bekezdés), másrészt ez nem jelent érdemi ellentétet, tehát nincs érdekellentét.
- [135] A Kúria megerősíti, hogy ez az ellentét a terheltek cselekvőségének lényegére kihatással nem volt, a büntetőjogi felelősségük megállapítása körében teljességgel alárendelt kérdés.
- [136] A Kúria a Be. 659. § (6) bekezdése, valamint a 649. § (2) bekezdése alapján hivatalból lefolytatott vizsgálata keretében megállapította, hogy a nyomozás során az I. rendű terhelt (nyomozati iratok 1415-1419., 1439-1442., 1471-1472., 1491-1492., 1495-1497. oldal), a II. rendű terhelt (nyomozati iratok 1523-1527., 1545-1546., 1547-1551. oldal), a III. rendű terhelt (nyomozati iratok 1565-1569., 1579-1580., 1583-1587., 1589-1591., 1595-1597. oldal), a VI. rendű terhelt (nyomozati iratok 1683-1687., 1707-1709., 1713-1714., 1717-1718., 1721-1723., 1725-1729. oldal) és a VII. rendű terhelt (nyomozati iratok 1878-1795., 1815-1816., 1817-1819. oldal) a saját - közös cselekvésen belüli - részvételükre egyaránt részbeni beismerő vallomást tett, és pedig egymástól függetlenül, ami szükségszerűen felölelte mások részvételét és szerepét is.
- [137] E terheltek tehát a nyomozás során azt vallották - az elsőfokú bíróság megfogalmazásában: „terhelőleg” - a másikkra nézve, amit azok maguk is beismertek, következőképpen közöttük érdekellentét nem volt. Ez a helyzet a bíróság eljárásában már nem változott.
- [138] Ennélfogva érdekellentét hiányában nem járt el a közös védő kizárt védőként, tehát a II. rendű, V. rendű, VI. rendű és VII. rendű terheltek közös felülvizsgálati indítványa - azon túl, hogy megokolás hiányában az formálisan a törvényben kizárt - érdemben sem alapos.
- [139] 3.3. A II. rendű, V. rendű, VI. rendű és VII. rendű terheltek a közös felülvizsgálati indítványukban

nem kifogásolták, hogy a perbeszédék elhangzásakor és az utolsó szó jogával élő többi terhelt felszólalásán, az elsőfokú tárgyaláson nem volt jelen az V. rendű (és VIII. rendű) terhelt.

- [140] A Kúria a hivatalból folytatott vizsgálata [Be. 659. § (6) bekezdés, 649. § (2) bekezdés] keretében megállapította, hogy az V. rendű terheltet érintően ebben a tekintetében sem valósult meg feltétlenül hatályon kívül helyezést eredményező (ún. abszolút) eljárási szabálysértés.
- [141] A másodfokú bíróság értékelése szerint ez a szabálysértés „nem volt lényeges kihatással az eljárás lefolytatására, a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, illetve a büntetés kiszabására, ezért nem eredményezhette az ítélet Be. 373. § (1) bekezdés II/d) pontja szerinti hatályon kívül helyezését” (másodfokú ítélet 24. oldal utolsó bekezdés).
- [142] A Kúria ezt az érvelést azzal pontosítja - egyetértve a Legfőbb Ügyészség által felhívott BH 2018.138. számú döntésben foglaltakkal -, hogy az ún. abszolút eljárási szabálysértések nem érvényesülnek, amennyiben az adott tárgyaláson ténylegesen érdemi bizonyítás felvételére nem került sor. Márpedig akkor, amikor az adott tárgyalási napon - a további terheltek tekintetében - perbeszédék hangzanak el, a bizonyítás felvételén már túl van a bíróság. A bizonyítási eljárás befejezettnek nyilvánítása (korábbi Be. 313. §, jelenleg: Be. 540. §) megelőzi a perbeszédék és felszólalások megtartását.
- [143] Következésképpen az V. rendű terhelt tekintetében nem valósult meg feltétlen (abszolút) eljárási szabálysértés [korábbi Be. 416. § (1) bekezdés c) pont, illetőleg korábbi Be. 373. § (1) bekezdés II/d) pont, jelenleg: Be. 648. § b) pont, 649. § (1) bekezdés d) pont, illetőleg Be. 608. § (1) bekezdés d) pont].
- [144] 3.4. A II. rendű és V. rendű terheltek az észrevételükben kifogásolták, hogy az elsőfokú tárgyalás első két napján a II. rendű terhelt nem volt jelen, amikor az akkor kihallgatott VI-VII. rendű terheltek tettek rá terhelő vallomást.
- [145] Ez az állítás már tényszerűen sem helytálló.
- [146] Az elsőfokú eljárásban 2014. április 25-én tartott előkészítő ülésen - és nem tárgyaláson - a II. rendű terhelt valóban nem vett részt, de ekkor terhelti kihallgatások nem történtek (17. sorszámu jegyzőkönyv). A 2014. június 23-án tartott tárgyaláson sem volt jelen a II. rendű terhelt, ám ekkor a VI-VII. rendű terheltek nem lettek kihallgatva (34. sorszámu jegyzőkönyv). A 2014. június 30-án tartott tárgyaláson pedig a II. rendű terhelt jelen volt. Akkor és ott a bíróság előbb őt, majd a VI-VII. rendű terhelteket hallgatta ki. A II. rendű terhelt a VI. rendű terhelt vallomására észrevételt is tett, míg a VII. rendű terhelt vallomását észrevételezés nélkül hagyta (38. sorszámu jegyzőkönyv 1-5. oldal).
- [147] A felülvizsgálati indítványban állított eljárási szabálysértés tehát tényszerűen nem valósult meg.
- [148] Egyébiránt akkor sem valósul meg eljárási szabálysértés, ha az addig még ki nem hallgatott terhelt valamely okból nincs jelen a tárgyaláson, amikor más terhelt kihallgatására kerül sor, mert a terheltet rendszerint a még ki nem hallgatott terhelt-társ távollétében kell kihallgatni [korábbi Be. 288. § (1) bekezdés, jelenleg Be. 522. § (2) bekezdés].
- [149] 4. A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a korábbi Be. 416. § (1) bekezdés a) pont 3. fordulata alapján helye van felülvizsgálatnak, ha a bűnösség megállapítására a büntető anyagi

jog szabályainak megsértése miatt került sor. Ezen nem változtatott az új büntetőeljárási törvény. A büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét [Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpont].

[150] 4.1. A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a korábbi Be. 416. § (1) bekezdés b) pont 1. fordulata alapján helye van felülvizsgálatnak, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki. Ezen sem változtatott az új büntetőeljárási törvény. A büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt, illetve a Btk. más szabályának megsértésével szabott ki törvénysértő büntetést [Be. 649. § (2) bekezdés b) pont ba) alpont].

[151] A felülvizsgálat olyan rendkívüli jogorvoslat, amelynek csak a korábbi Be. 416. §-ában, jelenleg a Be. 649. §-ában tételesen felsorolt okokból van helye.

[152] 4.2. A felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható [Be. 650. § (2) bekezdés]. A felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó [Be. 659. § (1) bekezdés]. A jogkövetkeztetések helyessége tehát - továbbra is - kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

[153] A tényállás irányadósága azt jelenti, hogy a felülvizsgálat során nemcsak maga a tényállás, hanem mindaz, ami a tényállás megállapításához vezetett, támadhatatlan. Ennek megfelelően a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Ide értendő a bizonyítási indítványok elutasítása is, mert azok indokoltságát a bíróság vizsgálat tárgyává teszi, ám szükségtelennek találja a tényállás tisztázásához. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, s ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a - minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogi szabály sérelme nélkül - kiszabott büntetés, illetve annak mértéke vitatására.

[154] A XI. rendű terhelt védője és a XII. rendű terhelt által benyújtott indítványok kivételével a további felülvizsgálati indítványok kifejezetten az irányadó tényállást, valamint a bíróságok bizonyítékértékelését kifogásolták, aminek felülvizsgálati eljárásban nincs helye. A Kúria ezért az e körben kifejtett érveket, valamint a relatív eljárási szabálysértésekre hivatkozásokat figyelmen kívül hagyta.

[155] 4.2.1. A II. rendű, V. rendű, VI. rendű és VII. rendű terheltek felülvizsgálati indítványában a cigaretta megállapított belföldi értékének, valamint - eleve konkretizálás nélkül - a titkos információgyűjtés (eredményének felhasználása) kifogásolása és erre hivatkozással a bűncselekmény minősítésének sérelmezése az irányadó tényállásba ütközik, s ekként a törvényben kizárt indítvány.

[156] A II. rendű, V. rendű, VI. rendű és VII. rendű terheltek közös felülvizsgálati indítványának a nyomozás során elkövetett eljárási szabálysértésekre hivatkozása a törvényben kizárt, mert az eljárás ezen szakaszában esetlegesen megvalósult eljárási szabálysértés nem valósít meg felülvizsgálati

okot (korábbi Be. 416. §, Be. 649. §).

- [157] 4.2.2. A X. rendű terhelt és védője, valamint a XIII. rendű terhelt és védője kifogásolta, hogy a másodfokú bíróság a történeti tényállást terjedelmesen korrigálta, és hivatkozott bizonyos nyomozati vallomásokra, de nem adta indokát, miért látta azokat elfogadhatónak.
- [158] Ezek az indítványok a törvényben kizárt indítványok. A tényállás korrigálása nem mennyiségi kérdés. E körben korlátozást sem a korábbi Be., sem a Be. nem tartalmaz. Az pedig, hogy a tartalmi elemzés elmaradt, nem tartozik a felülvizsgálatot megalapozó eljárási szabálysértések körébe [Be. 649. § (2) bekezdés, illetőleg 608. § (1) bekezdés]. Emellett szükségszerű összefüggésben volt azzal - amit a X. rendű terhelt és védője és a XIII. rendű terhelt és védője ugyancsak sérelmezett -, hogy a másodfokú bíróság részben eltérően mérlegelte a bizonyítékokat.
- [159] 4.2.3. A X. rendű terhelt és védője zűrzavarosnak és egymással ellentétesnek találta a „két tényállást” a X. rendű terhelt magatartásának megállapítása körében. Eerre tekintettel a Kúria utal arra, hogy a felülvizsgálati eljárásban az irányadó tényálláshoz kötöttség olyannyira szigorú szabály, hogy a büntető anyagi jog szabályainak a megsértése az alapeljárásban megállapított tényállás alapján bírálendő el abban az esetben is, ha a tényállás hiányos, nem kellően felderített és ellentétes az iratok tartalmával (BH 2004.102.), vagy más megfogalmazásban: az alapügyben megállapított tényállás az irányadó, függetlenül attól, hogy az adott tényállás megalapozott-e vagy sem (BH 2016.264. [16], BH 2010.324. indokolás).
- [160] Ez az utalás azonban mindössze az elvi megközelítés alapja. Megemlékezésével a Kúria korántsem utal arra, hogy álláspontja szerint a jelen ügyben irányadó tényállás megalapozatlan volna. A Kúria a felülvizsgálat során nem foglalhat állást az irányadó tényállás megalapozottsága, illetőleg megalapozatlansága felől. A tényállás irányadósága azt jelenti, hogy a jogerős határozatban megállapított tényállás - a kikezdhetetlensége folytán - tehát az adott tartalmában irányadó a felülvizsgálat során.
- [161] 4.2.4. A X. rendű terhelt és védője az irányadó tényállással szemben fogalmazta meg az állításait. Szerintük a cigarettát a Tisza folyón átszállító XVI. rendű terhelt nem tartozott és nem kapcsolódott a X. rendű terhelthez. Ellenkezőleg: a XVI. rendű terhelt eseti jelleggel figyelőként csatlakozott a IX-X. rendű terhelt vezette bünszervezethez. A X. rendű terhelt konkrét elkövetési magatartása nincs rögzítve.
- [162] A Kúria mindezzel nem értett egyet. Az irányadó tényállás szerint a II. rendű (és V-VI. rendű) terhelt által vezetett felvásárló-továbbértékesítő bünszervezet tagjai 2012. október 24. előtt vele és a IX. rendű terhelttel vették fel a kapcsolatot. Neki jelezték, hogy átcsempészett, nagyobb mennyiségű cigarettát kívánnak megvásárolni. A IX. rendű terhelt tartotta a kapcsolatot **személy** lel, az általa irányított bűnelkövetői körrel és a hozzájuk átutazó, a cigarettát a Tisza folyón ténylegesen átcsempésző XVI. rendű terhelttel. Részben a IX-X. rendű terhelt által vezetett bünszervezet tagjai (XII-XIII. rendű és XVII. rendű terhelt) látták el a figyelői tevékenységet. Végül pedig a VIII. rendű terhelt a X. rendű terheltnak adta át a cigaretta vételárát.
- [163] Szerintük a X. rendű terhelt jelezte a VIII. rendű terheltnak, hogy mikor indult el a cigaretta szállítása. Ez sem így került megállapításra. A IX. rendű terhelt értesítette a két másik bünszervezetet a csempésztevékenység megkezdéséről.
- [164] Végül, a X. rendű terhelt és védőjének indítványa szerint a cselekmény időpontjában több cigaretta szállítás történt, de a történéseket a nyomozó hatóság „egy cselekménnyé gyúrta össze”.
- Ennek sincs azonban a jogerős ítéletben megállapított ténybeli alapja.
- [165] A X. rendű terhelt és védője tehát a - jogerős ítélettel megállapított - irányadó tényállás ellenében vitatta a X. rendű

terhelt bűnösségének megállapítását, ami a törvényben kizárt.

- [166] 4.2.5. A X. rendű terhelt és védőjének indítványa szerint a bűncselekmény minősítése is téves. A másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy a cigaretta áthozatalában közreműködők cselekménye költségvetési csalás, míg a cigarettát megvásárlók cselekménye orgazdaság. A tényállás megalapozatlansága folytán azonban az nem állapítható meg, hogy a X. rendű terhelt melyik bűncselekményt követte el.
- [167] Hivatkoznak arra, hogy a X. rendű terhelt a saját vallomása szerint „kapott egy telefont a IX. rendűtől, hogy VIII. rendű vádlottnak jelezze, hogy a cigarettát hova fogják lerakni”. Ebből nem lehet megállapítani, hogy ekkor már megtörtént-e a cigaretta megvásárlása, s ha nem, akkor a X. rendű terhelt esetében is csak az orgazdaság jöhet szóba.
- [168] A X. rendű terhelt és védője a jogerős ítéletben megállapított tényállástól eltérő tényállás alapján sérelmezte a bűncselekmény minősítését, ami ugyancsak a törvényben kizárt. Az irányadó tényállás ugyanis egyértelműen azt tartalmazza, hogy a cigaretta becsempészése eredendően a IX-X. rendű terheltek által vezetett bűnszervezet feladata volt. Azt közelebbről a IX. rendű terhelt szervezte meg és a hozzájuk eseti jelleggel csatlakozó XVI. rendű terhelt hajtotta végre úgy, hogy a X. rendű terhelt is jelen volt, ő vette át a cigaretta vételárát.
- [169] 4.2.6. A XIII. rendű terhelt és védője - bár a kifogásolt minősítés keretében, ám - mindenekelőtt a bűnösségének megállapítását támadta azzal, hogy őt „összetévesztették”. Nem ő, hanem a vele megegyező nevű falubelije a tényleges elkövető. Hiányoznak a tényállást megalapozó tények és az ezekre vonatkozó indokok.
- [170] Mindez azonban az irányadó tényállással merőben ellentétes állítás. Az elsőfokú bíróság a XIII. rendű terhelt részvételét rögzítette a tényállásban, vagyis - bár nem indokolta meg - elvetette a védekezését. A másodfokú bíróság már részletes indokát adta annak, hogy miért vetette el a nyomozás során 2013. augusztus 15-én először kihallgatott XIII. rendű terheltnak az elsőfokú bíróság előtt 2014. július 1. napján tartott tárgyaláson új keletűen előhozott hivatkozását az „összetévesztésre”, figyelemmel - egyebek mellett - arra is, hogy a VII. rendű és a X. rendű terheltek csak az elsőfokú bíróság előtt 2015. február 25-én tartott tárgyaláson igyekeztek megcáfolni addigi, a XIII. rendű terheltet terhelő vallomásaikat (másodfokú ítélet 36. oldal 5. bekezdésétől 37. oldal utolsó bekezdésével bezárólag).
- [171] A XIII. rendű terhelt és védője részéről a bűnösség megállapításának sérelmezése - mivel az az irányadó tényállással ellentétes - a törvényben kizárt.
- [172] 5. Azt már érintette a Kúria, hogy a II. rendű, V. rendű, VI. rendű és VIII. rendű terheltek, valamint a X. rendű terhelt és védője a bűncselekmény minősítését az irányadó tényállást támadva vitatták, de ezt a Kúria egyaránt a törvényben kizártnak értékelte.
- [173] A XIII. rendű terhelt és védője szerint azért törvénysértő a

bűncselekmény minősítése, mert az irányadó tényállás a XIII. rendű terhelt tekintetében mindössze azt tartalmazza, hogy megállapodott, miszerint figyelőként fogja segíteni a bűncselekmény elkövetőit, s így „előkészületi cselekményt” hajtott végre.

- [174] A XIII. rendű terhelt és védője valójában nem a bűncselekmény minősítését támadta, hanem a bűnösség megállapítását kifogásolta, miután a költségvetési csalásnak nincs büntetendő előkészülete [korábbi Btk. 18. § (1) bekezdés, jelenleg a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (Btk.) 11. § (1) bekezdés].
- [175] A cigaretta illegális behozatalával (becsempészésével) azonban a költségvetési csalás befejezetté vált. A bűncselekmény végrehajtásában a becsempészést végző IX-X. rendű terhelt által vezetett bűnszervezethez esetileg figyelőként csatlakozó és ..., Kossuth terén a figyelést el is látó XIII. rendű terhelt bűnsegédként részt vett.
- [176] A XIII. rendű terhelt és védője szerint a XIII. rendű terhelt nem a Tisza parton, hanem a cigaretta szállítási útvonalán figyelt, ezért „követve a másodfokú bíróság logikáját” már orgazdaság valósult meg, így értelemeszerű, hogy csak ahhoz nyújtott bűnsegélyt, ellenben költségvetési csalásban ítélték el.
- [177] A Kúria ezzel nem értett egyet. A XIII. rendű terhelt a cigaretta becsempészését végző IX-X. rendű terhelt által vezetett bűnszervezethez esetileg csatlakozó figyelést végzett, azaz e bűnszervezetet és ily módon magát a becsempészést segítette. Annak nincs jelentősége, hogy az általa figyelt terület egybeeshetett a cigaretta elszállításának útvonalával. Ezért nem alapos a XIII. rendű terhelt és védőjének felülvizsgálati indítványa a bűncselekmény minősítését támadó részében.
- [178] 6. Az V. rendű terhelt észrevétele alapján a II. rendű, V. rendű, VI. rendű, VII. rendű terheltek, továbbá a XI. rendű terhelt védője, a XII. rendű terhelt és a XIII. rendű terhelt és védője vitatta a bűnszervezetben elkövetés megállapítását mint a bűncselekmény törvénysértő minősítését.
- [179] A II. rendű, V. rendű, VI. rendű, VII. rendű terheltek ezt azzal vitatták, hogy egyszeri alkalommal történt a cigarettacsempészés, sem ezt megelőzően sem ez után nem történt ilyen irányú próbálkozás.
- [180] A XI. rendű terhelt védője szerint a XI. rendű terhelt alkalmi jelleggel, egyetlen alkalommal vett részt az elkövetésben. A három bűnelkövetői kör létrejöttét, célja és összehangoltságát, valamint a bűnszervezet hosszabb időre szervezettségét nem ismerte fel.
- [181] A XII. rendű terhelt vitatta a bűnszervezeti tagságát. Szerinte nem állapítható meg, hogy tudata átfogta azt, hogy egy bűnszervezethez csatlakozott, illetve tisztában volt a bűnszervezet működésével.
- [182] A XIII. rendű terhelt és védője szerint a bűnszervezetben elkövetés megállapításának nincs semmiféle ténybeli alapja. A bűnszervezet ismerve az üzletszerűség, valamint az alá- és fölérendeltségi rendszer, ami az adott elkövetés során hiányzott.

- [183] 6.1. A bűnszervezetben elkövetés megállapítása nem a bűncselekmény minősítésének kérdése. Olyan büntető anyagi jogi kérdés, amelynek a büntetés kiszabása során van jelentősége. A Kúria ezért a megállapítását sérelmező indítványokat a büntető anyagi jog egyéb szabályának megsértését kifogásoló tartalommal vette figyelembe.
- [184] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a korábbi Be. 416. § (1) bekezdés b) pont 2. fordulata alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki.
- [185] Ezen a szabályozáson nem változtatott az új büntetőeljárási törvény. A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a Btk. - minősítésen túli - más szabályának megsértésével szabott ki törvénysértő büntetést [Be. 649. § (1) bekezdés b) pont 2. fordulat ba) alpont].
- [186] 6.2. A korábbi Btk. 137. § 8. pontja alapján a bűnszervezet: három vagy több személyből álló, hosszabb időre szervezett, összehangoltan működő csoport, amelynek célja öt évi vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmények elkövetése. A bűnszervezet fogalmát a Btk. 459. § (1) bekezdés 1. pontja ugyanígy határozza meg. Ennek azért van jelentősége, mert azt, hogy mit értünk bűnszervezeten és bűnszervezetben elkövetésen, az ítélkezési gyakorlat már kellően kimunkálta. Értelmezte a 4/2005. BJE jogegységi határozat, továbbá számos döntés került közzétételre a Bírósági Határozatok című kiadványban.
- [187] 6.2.1. A bűnszervezet idézett fogalom-meghatározását is a valódi tartalma szerint kell kezelni, mert egyfelől ennyi, és másfelől nem több. Nem arról van szó, hogy e fogalmat elnagyoltan és sommásan szabályozták, hanem arról, hogy a bűncselekmény bűnszervezetben elkövetésének megállapításához a törvényi követelményeken túlmenő többletkövetelmény nem szükséges (BH 2008.139.II.). A fogalmi ismérvek törvényi meghatározása kimerítő, azok más ismérvekkel nem bővíthetők (uo. indokolás).
- [188] 6.2.2. A bűnszervezet nem azonos a bűnszövetséggel. A korábbi Btk. 137. § 7. pontja alapján bűnszövetség akkor létesül, ha két vagy több személy bűncselekményeket szervezeten kívül követ el, vagy ebben megállapodik, és legalább egy bűncselekmény elkövetését megkísérlik, de nem jön létre bűnszervezet. Ezt is ugyanígy szabályozza a Btk. 459. § (1) bekezdés 2. pontja.
- [189] A bűnszervezet és a bűnszövetség viszonyrendszere világos: ha bűnszervezet jön létre, a bűnszövetség megállapítása szóba sem jöhet. A bűnszövetséghez képest jelentős többletfeltételekre van szükség. Többletfeltétele, hogy nem legalább két, hanem legalább három személy alkotja; hosszabb időre szervezett, összehangoltan működő csoport; amelynek célja öt évi vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmények elkövetése.
- [190] A vonatkozó felülvizsgálati indítványok nem a bűnszervezet létrejöttét és működését, hanem a bűnszervezetben elkövetés

megállapíthatóságát vitatták. A kérdés vizsgálata során célszerű megismételni, hogy a jogkövetkeztetések helyessége - továbbra is - kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható. A XII. rendű terhelt ugyanis vitatta a bűnszervezeti tagságát, márpedig az irányadó tényállás tartalmazza, hogy a XII. rendű terhelt tagja volt a IX-X. rendű terhelt által vezetett bűnszervezetnek: a XVII. rendű terhelttel együtt felügyelőket, pakolókat szerveztek be és irányítottak. A XIII. rendű terhelt védője szerint nincs is ténybeli alapja a bűnszervezetben elkövetésnek. Ezzel szemben az irányadó tényállás alapján eredményesen nem vitatható, hogy a XIII. rendű terhelt a IX-X. rendű terhelt által vezetett bűnszervezethez esetileg csatlakozó figyelő szerepet látott el ... temetőjénél. A XII. rendű terhelt és a XIII. rendű terhelt és védőjének ellenvetései az irányadó tényállásba ütköznek.

[191] 6.2.3. A XIII. rendű terhelt védője hiányolta az alá- és fölérendeltségi rendszert.

[192] Az irányadó tényállás szerint a cigarettát becsempésző bűnszervezetet a IX-X. rendű terhelt vezette, a felügyelőket, pakolókat a XII. rendű és XVII. rendű terhelt szervezte be és irányította, míg az e bűnszervezethez esetileg csatlakozva figyelő szerepet a XI. rendű és a XIII. rendű terhelt látta el. A cigaretta Tisza folyón átjuttatását a XVI. rendű terhelt végezte. Mindettől függetlenül a Kúria álláspontja értelmében egy bűnszervezet működhet mindenféle személyi alá- és fölérendeltség, hierarchia nélkül is, midőn a tagjai egy sorban helyezkednek el, avagy akár tartósan, akár esetről-esetre is változhat tagjainak egy mégiscsak létező hierarchiában betöltött szerepe.

[193] A Legfelsőbb Bíróság már megállapította, hogy a bűnszervezet törvényi fogalom-meghatározásából egyértelmű: a csoport minimális létszámának meghatározottsága, szervezettsége, összehangolt működése lényegileg ténykérdés, míg a szervezett működés hosszabb időtartamára és a csoport céljára a tényállás értékelésével lehetséges következtetést vonni (BH 2008.139. indokolás).

[194] A bűnszervezet létrejötté és működése tényként került rögzítésre a felülvizsgált ítéletben. A megállapított tények alapján három egymással együttműködő magyar bűnszervezet jött létre és működött, amit személetesen mutat, hogy azokat az irányadó tényállás a „berendezkedett” és a „vállalkozott” jelzőkkel jellemezte. Ebből kitűnően nem is lehet kétséges, hogy azokat hosszabb időre szervezett „társulásoknak” értékelték a bíróságok. E három bűnszervezeten túl működött a **személy 1** vezette - meg nem határozott létszámú - „csapat”, amellyel a IX. rendű terhelt tartotta, illetőleg aktuálisan a XVI. rendű terhelt vette fel a kapcsolatot.

[195] 6.2.4. A bűnszervezetek tagjainak száma. A IX-X. rendű terhelt által vezetett bűnszervezetnek tagja volt még a XII. rendű és a XVII. rendű terhelt, azaz négy fő, akikhez esetileg csatlakozott a XI. rendű, XIII. rendű és XVI. rendű terhelt. A II. rendű, V. rendű és VI. rendű terhelt által vezetett bűnszervezetnek tagja volt még

a XII-XIII. rendű terhelte, azaz öt fő, akikhez esetileg csatlakozott az I. rendű, a III. rendű és a XVIII. rendű terhelte. A IV. rendű terhelte által vezetett bűnszervezet tagságának száma nem került megállapításra, csak az esetileg csatlakozó XIV-XV. rendű terhelte van nevesítve.

- [196] A jelen ügy sajátossága, hogy aktuálisan több bűnszervezet együttműködése valósult meg. Az irányadó tényállás szerint a Tisza folyó magyar oldalán legalább tizenöt fő vett részt a csónakból kipakolásban és a gépkocsiba bepakolásban. Ebből máris következik, hogy a bűnszervezetben elkövetés tudatának hiánya aligha védhető álláspont. A résztvevők létszámára vonatkozó törvényi feltétel teljesült.
- [197] 6.2.5. A bűnszervezeteket magyar részről a IX-X. rendű, a II. rendű, V. rendű, VI. rendű terhelte és a IV. rendű terhelte működtette, azt ők vezették és irányították, az anyagi forrást aktuálisan a II. rendű és V-VI. rendű terhelte biztosította. Rajtuk kívül pedig a már megnevezett tagok és az eseti jelleggel csatlakozók végezték a rájuk eső feladatokat.
- [198] A bűnszervezetek ténykedése, a technikai előfeltételek (pl. szállító eszközök, kapcsolattartás érdekében mobiltelefonok) megteremtése, a nagy mennyiségű cigaretta aktuális rakodása és elszállítása, a figyelők felállása nyilvánvalóan szervezettséget és összehangolt működést igényelt.
- [199] „Az »összehangolt működés« tartalmát tekintve nem más, mint a benne cselekvő személyek egymást erősítő hatása. Ugyanakkor [...] az összehangoltság meglétének (természetéből adódóan) nem feltétele a bűnszervezetben cselekvők közvetlen kapcsolata, a más cselekvések, illetve a más cselekvők kilétének konkrét ismerete” (4/2015. BJE jogegységi határozat indokolás IV. pont).
- [200] Az aktuális elkövetésben az egyes bűnszervezeteken belül és egymás között az összehangoltságot jól tükröző feladat-megosztás érvényesült. Ekként teljesült a törvényben megkívánt szervezett, összehangolt működés feltétele is.
- [201] 6.2.6. A bűnszervezetek célja világos: cigaretta csempészete, megvásárlása és továbbértékesítése. Ezen célok a három magyar bűnszervezet részéről szorosan összekapcsolódtak: a csempészt a IX-X. rendű terhelte vezette bűnszervezet, míg a megvásárlást és aktuálisan szándékolta továbbértékesítést a II. rendű és V-VI. rendű, illetőleg a IV. rendű terhelte vezetése alatt álló bűnszervezet végezte.
- [202] A bűnszervezet tagjainak és a bűnszervezethez eseti jelleggel kapcsolódóknak nem a bűnszervezet által elkövetett bűncselekmény büntetési tétele, hanem az annak alapjául szolgáló tények ismeretében kell lennie.
- [203] A bűnszervezetben elkövető tudatának nem is kell átfognia az általa elkövetett bűncselekmények büntetési tételének pontos ismeretét, mert ez ún. objektív büntethetőségi feltétel, amely független az elkövető tudatától (Magyar Büntetőjog I-III. - Kommentár a gyakorlat számára, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó, Budapest a Btk.

459. § (1) bekezdés 1. pontjához, a bűnszervezet fogalmához).

- [204] Az elvileg bármely szándékos bűncselekményhez kapcsolható bűnszervezet célja nem azonos az egyes bűncselekmények törvényi tényállásában szabályozott és az aktuális tudattartalomban tükröződő célzattal, következésképpen a megkívánt szándékosságon belül annak mindkét alakzata (Btk. 7. § 1. fordulat: egyenes szándék, 2. fordulat: eshetőleges szándék) megalapozhatja a bűnszervezetben elkövetés megállapíthatóságát. Tehát a bűnszervezet céljára vonatkozó feltétel is teljesült.
- [205] 6.2.7. Nincs olyan törvényi követelmény, hogy pl. formalizált belső hierarchia érvényesüljön alá- és fölérendeltséggel, parancsrendszerrel, konspiratív kapcsolattartással, a hatóságok felé egységes fellépéssel - a bűnszervezetnek nem törvényi kritériuma a hierarchikus kapcsolat (BH 2016.234.II.).
- [206] A bűnszervezet „nem bűnözők pusztá szövétsége vagy az elkövetett bűncselekmények kumulációja. Az elkövetési alakzat veszélyessége abból fakad, hogy a bűnszövetség a tagoktól elkülönülő, önálló hatalmi entitássá válik, amely káros hatásait így tartósan és széles körben képes kifejteni. A bűnszervezetben történő elkövetés ezért az államtól a társadalom fokozottabb és hatékonyabb védelmét kívánják meg.” {3031/2017. (III.7.) AB határozat [71]}.
- [207] Miután a XIII. rendű terhelt védője hiányolta az üzletszerűséget, a Kúria hangsúlyozza, hogy nem támasztható a törvényben meghatározottakon túlmenő olyan többletkövetelmény sem, hogy a bűnszervezet ismérve a bűncselekmények elkövetéséből származó haszonszerzés (profitszerzés) általi motiváltság. Ezen ismérv előírásának hiánya nyilvánvalóan abból ered, és azért helyes, mert létezhet haszonszerzés által nem motivált bűnszervezet is. Ilyen lehet, ha az pl. emberek életére tör politikai, faji, vallási, származási vagy egyéb indítók alapján. Bűnszervezet esetében a motívum és a cél haszonszerzésre irányultság nélkül is egybeeshet.
- [208] A Legfelsőbb Bíróság akkor, amikor kimondta, hogy a bűnszervezetben elkövetés megállapításához a törvényi követelményeken túl többletkövetelmény nem szükséges, kifejezetten utalt a bűnös profitszerzés célzatára (BH 2008.139.II.).
- [209] A Legfelsőbb Bíróság ugyanezen döntésének indokolásában kifejtette, hogy a bűnszervezettel kapcsolatos nemzetközi jogi aktusok közvetlen belső alkalmazása nem megengedett, nem elfogadott, azok csak a belső jogalkotásra lehetnek hatással, jelenthetnek szabályozási kötelezettséget. Nem része tehát a törvényi fogalomnak a jogtalan vagyoni haszonszerzés célzata, a „bűnös profitszerzés” vagy az erre való törekvés.
- [210] Ennek az álláspontnak azért van jelentősége, mert - amint a Btk. 459. § (1) bekezdés 1. pontjához a törvényjavaslat miniszteri indokolása is idézi - az Európai Unió Tanácsa 2008/841/IB kerethatározata 1. Cikkének 1. pontja szerint: a bűnszervezet „olyan, kettőnél több személyből álló, hosszabb időre létrejött szervezett csoport, amely összehangoltan működik, és amelynek célja az, hogy legalább négy évig terjedő szabadságvesztéssel vagy

szabadságelvonással járó intézkedéssel vagy annál szigorúbb szankcióval büntetendő bűncselekményeket kövessen el közvetlen vagy közvetett pénzügyi vagy egyéb anyagi haszonszerzés érdekében".

- [211] A korábbi Btk. és az annak szabályozását átvevő Btk. két ponton is eltér ettől: egyrészt a „legalább négy évig terjedő” elem helyébe az „öt évi vagy ezt meghaladó” kitétel került, valamint elhagyta az „anyagi haszonszerzés” feltételét. Mindkettő nyilvánvaló törvényalkotói döntés. Az anyagi haszonszerzésre (bűnös profitszerzésre) irányultság elhagyása pedig semmiben sem érinti a bűnszervezet feltételrendszerét, mert ezáltal ha van ilyen irányultság, ha nincs, a bűnszervezetben elkövetés megállapítható. Közömbös tehát – a jelen ügyben –, hogy a VI. rendű és a VII. rendű terheltet vezette-e ilyen irányultság, illetőleg részesült-e a közreműködésével elkövetett bűncselekményekkel szerzett haszonból.
- [212] A Kúria megjegyzi, hogy a Maastrichti Szerződés (Szerződés az Európai Unióról) 34. § cikk (2) bekezdés b) pontja értelmében a Tanács „kerethatározatokat fogadhat el a tagállamok törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseinek közvetítése céljából. A kerethatározatok az elérendő célokat illetően kötelezőek a tagállamokra, azonban a forma és az eszközök megválasztását a nemzeti hatóságokra hagyják. A kerethatározatoknak nincs közvetlen hatálya.”
- [213] Egyébiránt a terheltnek volt anyagi motivációja, mert a nagy mennyiségű és jelentős értékű cigaretta csempészésével, megvásárlásával és továbbértékesítésével nem is lehetett más felismerhető és ésszerű célja, mint az anyagi haszonhúzás, ami igen szemléletesen mutatkozott meg: 5,8 millió forintért 56 millió forintot meghaladó belföldi forgalmi értékű cigaretta cserélt gazdát.
- [214] Az eddig fölvázoltak alapján a Kúria nem látott egyetlen akceptálható ellenérvet sem, amely akár csak kétségbe tudta vonni a bűnszervezetben elkövetés megállapíthatóságát.
- [215] 6.2.8. A bűnszervezet megállapíthatósága független attól, hogy tagjai azt ténylegesen miként működtetik. Ennélfogva a bűnszervezet akkor is bűnszervezet, ha abban nem érvényesül valamiféle merev parancsuralmi alapú személyi hierarchia, racionális konspiráció, haszonszerzési motiváció, egységesített külső fellépés, és minden egyéb, a törvényi fogalmon kívül eső szempont.
- [216] Az elkövetés mutatott bizonyos viszonylagos konspirációt, ám ez sem szükséges feltétele a bűnszervezetnek. A bűnszervezet tetszőlegesen választja meg a módszereit. Ahhoz csupán annyi ráció szükséges, amennyi nélkül nem követhetik el a bűncselekményeket, vagyis nem állítható, hogy a bűnszervezet valamiféle magasabb rendű intellektust követel meg.
- [217] 6.2.9. A felülvizsgálati indítványokban szerepelt az eseti jellegű csatlakozás és a tudattartalom kérdése.
- [218] Az irányadó tényállás szerint „a bűncselekmény végrehajtása során nemcsak a bűnszervezet tagjai, hanem a bűnszervezethez eseti jelleggel csatlakozó vádlottak tudata is átfogta a saját szerepükön

túl a csempészet, illetve az orgazdaság célját, annak nagyságrendjét és összehangolt megvalósítási formáját. Valamennyi vádlott tisztában volt a bünszervezet tárgyi ismérveinek sajátosságával, és azzal, hogy egy bünszervezet működéséhez csatlakoztak, annak keretében cselekedtek." (másodfokú ítélet 42. oldal utolsó, 43. oldal első bekezdés).

- [219] A Kúria eljáró tanácsának álláspontja - támaszkodva a Bfv.II.1256/2015/5., Bfv.II.1424/2015/9., Bfv.II.1643/2015/4. és Bfv.II.1358/2016/6. számú határozataiban már kifejtettekre, illetőleg a BH 2018.239. számú döntés [35]-[38] bekezdésének összegzésére - a következő:
- [220] A felülvizsgálati eljárásban irányadó tényálláshoz tartozónak kell tekinteni a jogerős határozat indokolása bármely részében szereplő minden ténymegállapítást, amely az elbírált bűncselekmény büntetőjogi megítélésénél jelentős (EBH 2013.B.2. indokolás, BH+ 2014.9.388.I., BH 2013.237., BH 2013.53., BH 2006.392.).
- [221] Az ítéleti tényállás személyi és történeti részében rögzített ténymegállapítások nem kizárólag fizikai jellegű külső történések, de ún. belső történések, tudati tények is lehetnek (BH 2005.167.). A tudattartalom ténybeli megállapítása lehet a tényállás része, ezért a tudati tények a felülvizsgálati eljárásban nem vitathatóak (BH 2011.3.), másként fogalmazva: a tényállás részét képező tudati tények sérelmezése a tényállás tilalmazott támadása miatt a törvényben kizárt (Bfv.II.818/2014/6.).
- [222] A BH 2011.3. döntés indoklása ezt szemléletessé tette. A szerint: Az ügyben eljáró bíróságok ténybeli következtetéssel állapították meg, hogy a terhelt azért vágott a sértett járműve elé, mert meg akarta állítani. A sértett az ütközést csak úgy tudta elkerülni, hogy a járdára felhajtott, a közvetlen veszélyhelyzet fennállt. Ebből következően az irányadó tényállás támadását jelenti annak vitatása, hogy a terhelt közlekedési szabályszegése és ezzel okozati összefüggésben a közvetlen veszélyhelyzet kialakítása nem volt szándékos. Ezért a Be. 423. § (1) bekezdésében írtakra figyelemmel a felülvizsgálati indítvány ebben a részében törvényben kizárt.
- [223] Egyfelől a tényből tényre vont következtetés is tény, másfelől a jogkövetkeztetésnek is ténybeli alapon kell nyugodnia akkor is, ha a jogkövetkeztetés közvetlenül egy vagy több megállapított tényből került levonásra. (Ellenkező esetben a jogkövetkeztetés, mint tudati tény nem is volna kontrollálható.) Ebből pedig az következik, hogy - mivel az ítéleti tényállás részei lehetnek a tudati tények is - amennyiben az irányadó tényállás egyidejűleg akár primer, akár sekunder tényként és értelemszerűen jogkövetkeztetésként is tartalmazza az elkövető cselekvésével kapcsolatos tudati tényeket, akkor ezekre is érvényesül a támadhatatlanság szabálya.
- [224] A tényállás részévé tett tudati tények vitathatósága azonban csak akkor eshet el, amennyiben a szűkebb értelemben vett tényállásba [Be. 258. § (3) bekezdés c) pont] tartozó külső, a külvilágban megjelenő tényekből, életbeli jelenségekből a belső tények valóban

következnek (Bfv.II.1256/2015/5.).

- [225] A Kúria megállapította, hogy a tényállás részévé tett tudattartalom a jelen esetben is támadhatatlan. Különös tekintettel arra, hogy az elsőfokú és másodfokú bíróságok által megállapított tudati tények messzemenőig megfelelésben állnak az ugyancsak rögzített külső történésekkel.
- [226] Valamely tudati elem, tudati tény beépítése a ténymegállapítások sorába - ha nem is követelmény, de - elfogadható a bíróságok részéről. A lényeg az, hogy a szűkebb értelemben vett történeti tények és a beépített tudati tény között kétségtelenül fennálló organikus (szerves) kapcsolódás legyen. Ha nem bomlik meg a történeti tények és a beépített tudati tény kapcsolódásának szerves kapcsolata, kifogás nem tehető.
- [227] A jelen ügyben az alapítélet tényállásában rögzített történeti tényekből aggálytalan következtetés vonható a rögzített tudati tényekre. Éppen e tudati tények közvetítik azt, hogy min alapul és miért helyes a bünszervezet megállapítása. Az alapítélet ily módon ész-szerű organikus (szerves) egységet mutató ténymegállapításokat tartalmaz.
- [228] Az elsőfokú bíróság (elsőfokú ítélet 53. oldal 1. bekezdésétől 57. oldal 1. bekezdésével bezárólag), majd felülbírálata során ezzel egyezően a másodfokú bíróság (másodfokú ítélet 42. oldal 6. bekezdéstől 45. oldal 1. bekezdésével bezárólag) tehát elvégezte a 4/2015. BJE jogegységi határozat II. pontjában előírt, az indokolás IV. pontjában körülírt vizsgálatot [a (korábbi) Btk. 98. § (1) bekezdése akkor alkalmazható, ha az elkövető tudata a bünszervezet (korábbi) Btk. 137. § 8. pontjában meghatározott tárgyi ismérveit átfogja].
- [229] 6.2.10. A Kúria egyébként sem értett egyet a II. rendű, V. rendű, VI. rendű, VII. rendű terheltek és a XI. rendű terhelte védőjének az egyszeri alkalomra hivatkozásával.
- [230] A II. rendű és V-VI. rendű terheltek ugyanis a vezetői, míg a VII. rendű terhelte tagja volt az egyik magyar cigaretta felvásárlására „berendezkedett” bünszervezetnek. Ehhez képest az egyszeri alkalom csupán azt jelenti, hogy az aktuálisan felrótt elkövetés volt a terhükre elbírálni.
- [231] A XI. rendű terhelte ahhoz a IX-X. rendű terhelte vezette bünszervezethez csatlakozott eseti jelleggel, amelyik a cigaretta becsempészésére rendezkedett be. Az irányadó tényállás alapján az ő tudata is átfogta - a saját szerepükön túl - a bünszervezet tárgyi ismérveit azzal, hogy egy bünszervezet működéséhez csatlakozott, annak keretében cselekedett.
- [232] A 4/2005. BJE jogegységi határozat szerint pedig a bünszervezetben elkövetés azzal szemben is megállapítható, aki eseti jelleggel akár egyetlen cselekményt tettesként vagy részesként valósít meg.
- [233] A II. rendű, V. rendű, VI. rendű, VII. rendű terheltek, a XI. rendű terhelte védője és a XII. rendű terhelte felülvizsgálati indítványa a bünszervezetben elkövetés megállapítását sérelmező részében nem bizonyult alaposnak.

- [234] 7. A korábbi Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja alapján a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen akkor van helye felülvizsgálatnak, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése vagy a büntetőjog más szabályának megsértése miatt szabtak ki törvénysértő büntetést. A Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjának szabályozása megegyezik a korábbi Be. 416. § (1) bekezdés b) pont 1-2. fordulataiban foglaltakkal. Ekként alkalmazhatóak az adott körben korábban kimunkált döntések.
- [235] Azáltal, hogy a Kúria nem állapított meg anyagi jogi törvénysértést, a kiszabott büntetés törvényességének a vizsgálata is elesett. A kiszabott büntetés önmagában nem támadható. Erre nézve az ítélkezési gyakorlat következetes. Ha a felülvizsgálattal érintett cselekmények vonatkozásában anyagi jogszabálysértés nem történt, a büntetés önálló vizsgálatára az 1998. évi XIX. törvény 416. § (1) bekezdés b) pontja nem biztosít lehetőséget (EBH 2011.2387.). A 2018. július 1. napja utáni helyzetben ugyanez értendő a 2017. évi XC. törvény 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjára.
- [236] A kiszabott büntetés csak akkor tekinthető törvénysértőnek, és esik felülvizsgálat alá, ha az - a minősítésen túl - a büntetőtörvény valamely mérlegelést nem tűrő rendelkezésébe ütközve a nemében és/vagy mértékében törvénysértő (BH 2012.239., BH 2005.337., BH 2016.264.II.). Ilyen törvénysértésre viszont az indítványozók nem hivatkoztak, és ilyet a Kúria sem észlelt.
- [237] 8. A Kúria a hivatalból elvégzett vizsgálata [Be. 659. § (6) bekezdés] során felülvizsgálatot megalapozó más feltétlenül hatályon kívül helyezést eredményező (ún. abszolút) eljárási szabálysértést nem észlelt.

Az indítványok elvi tartalma

[238] Az indokolási kötelezettség megsértése.

A tárgyalás olyan személy távollétében megtartása, akinek jelenléte a törvény értelmében kötelező.

A bűnösség törvénysértő megállapítása.

A bűncselekmény törvénysértő minősítése.

A bűnszervezetben elkövetés megállapítása törvénysértő.

A döntés elvi tartalma

[239] A felülvizsgálati indítványok nem alaposak. Az indokolási kötelezettség megsértése körében a Be. - szemben a korábbi Be.-vel - már nem enged felülvizsgálatot arra hivatkozással, hogy a bíróság az indokolási kötelezettségének oly mértékben nem tett eleget, hogy emiatt az ítélet felülbírálatra alkalmatlan. A korábbi jogszabály alapján előterjesztett felülvizsgálati indítvány elbírálását az új Be. hatálybalépése után a bíróság mellőzi, és erről az előterjesztőt tájékoztatja, ha e törvény alapján nincs helye felülvizsgálati indítvány előterjesztésének.

Kizárt a felülvizsgálati indítvánnyal nem érintett terheltre vonatkozó abszolút eljárási szabálysértésre hivatkozás.

Az egyébként feltétlenül hatályon kívül helyezést eredményező (ún. abszolút) eljárási szabálysértések nem érvényesülnek, amennyiben az adott tárgyaláson ténylegesen érdemi bizonyítás felvételére nem került sor.

A bűnösség megállapítása, a bűncselekmény minősítése és a bűnszervezetben elkövetés megállapítása törvényes.

Záró rész

[240] A kifejtettek alapján a Kúria - a Be. 660. § (1) bekezdés főszabálya alapján tanácsulésen, a Be. 655. § (1) bekezdés főszabálya szerinti összetételben eljárva - a II. rendű, V. rendű, VI. rendű és VII. rendű terhelt, a X. rendű terhelt és védője, a

XI. rendű terhelt védője, védője útján a XII. rendű terhelt, valamint a XIII. rendű terhelt és védője által benyújtott felülvizsgálati indítványoknak nem adott helyt, és a támadott határozatot a II. rendű és V-VII. rendű terhelt, valamint X-XIII. rendű terhelt tekintetében nem ügydöntő végzéssel hatályában fenntartotta [Be. 662. § (1) bekezdés].

[241] A Be. 653. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárás lefolytatására a harmadfokú bírósági eljárás szabályait az e Fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni. A harmadfokú bíróság határozatával szemben viszont a Be. nem biztosítja a fellebbezés lehetőségét, s attól eltérő rendelkezést a Be. XC. Fejezete sem tartalmaz. A végzés ellen tehát nincs helye fellebbezésnek. Felülvizsgálatát a Be. 650. § (1) bekezdés b) pont 2. fordulata zárja ki. A Be. 656. § (4) bekezdése pedig rögzíti, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2019. február 27.

Dr. Molnár Gábor Miklós s.k. a tanács elnöke, Dr. Feleky István s.k. előadó bíró, Dr. Krecsik Eldoróda s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:
Lévai Viktória
tisztviselő